

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

LÄÄNE-EUROOPA
XIV-XVIII SAJANDI
LUULET

koostanud
V. Alftoa ja L. Kaljuvee

S.
56

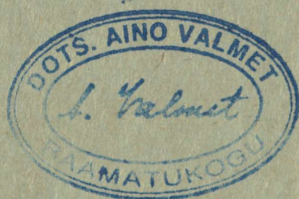
TARTU 1966

A.
27876

5 eks.

N XIV
A-1721

21 eks.

A-27876

Li. S. III - 6956

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Lääne-Euroopa kirjanduse ja klassikalise
filoloogja kateeder

LÄÄNE-EUROOPA
XIV-XVIII SAJANDI
LUULET

Koostanud
V. Alftoa ja L. Kaljuvee

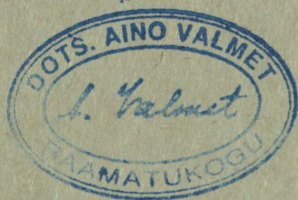
TARTU 1966

A.
27876

5 eks.

N XIV
A-1721

21 eks.

A-27876

Li. S. III - 6956

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Lääne-Euroopa kirjanduse ja klassikalise
filoloogia kateeder

LÄÄNE-EUROOPA
XIV-XVIII SAJANDI
LUULET

koostanud
V. Alftoa ja L. Kaljuvee

TARTU 1966

Humanitaar-
raamatukogu
9A-638

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOBU

S a a t e k s .

Käesolev kogu pakub väga hõreda valimiku Lääne-Euroopa kirjandusest alates renessansist valgustusaegade lõpuni. Et selle viiesaja aasta vältel ilmunud luulet, eriti varasemate sajandite osas, on tõlgitud märkselt piiratult, siis oli võimalik koostada vaid lükklik ning väiksearvuline valimik, sest enamik varasemaid tõlkeid on vananenud keele tõttu tänapäeval avaldamiskõlbmatud (selliseid on valimikus vaid kaks J. Bergmanni tõlget). Väheste luuletustega on esindatud need autorid, kelle loomingust on viimasel ajal ilmunud ulatuslikusaid kogusid. Et kirjastuse poolt mitme aasta vältel pole vastavate antoloogiate väljaandmist oodata, siis peaks olema ka sellise abivahendi ilmumine õigustatud.

Koostajad.

A u s t r i a .

A b r a h a m a Santa Clara
(2. juuli 1644 - 1. dets. 1709).

Õ Õ m o o s e k a n d i d .

Me, vaesed narrid, siin
ÕÕ läbi passime,
ja tänavale me
ka pillid tassime.

Suur armuvägi ju
ei anna meile mahti -
nii külmetades me,
kões vibud, peame vahti.

Niipea kui hele päev
on looja läinud läände,
me lautod, viiulid
ja harfid seame häälede.

Siis sinna jookseme,
kus elab teatud daam,
et lahti pakkida
seal noodid ning muu kraam.

Siis üks mees takti lööb
ja teise käes näeb flööti
ja trummi kolmandal
ja neljandal trompeti.

Ja peale selle on
teorb ja gališaan.
On hästi mängida
me kõigi nõu ja plaan.

Meil seni alati
on konutada tuju,
kui näitab akna peal
end mõni kaunis kuju.

Eks armsa ukse ees
siis kuuldu toonisisid
ja aariaist, mis täis
emotsioonisisid.

Kui tuleb linnavaht
ja katkestab meid äkki,
ei sõrmi värista
me enam siis, vaid päkki.

Ja nõnda lugu käib
meil läbi pika õõ
ja rahva meelest see
on kõik üks narritõõ.

Ah, kaunis Phyllis, üks
me mäng ju ole aus!
Meil luba ühel õõl
su rüpes teha paus!

I n g l i s e .

William Shakespeare
(23.apr. 1564 - 23.apr.1616).

S o n e t t e .

II.

Kui ükskord pale sul, nii veetlev nääd,
on kortsus nelja aastakümne kännist,
su paljuimetletud noorusrühad
kõik põlgavad kui kaltsu ebasünnist, -

kui siis su nooruslikku aaret veel -
su õitseaja ilu - keegi küsib,
sul häbist vastama ei käändu keel,
et hurm su tuhmund silme koopais püsib.

Eks palju kergem oleks kosta sul,
kui ümbritsetud röömsast lasteperest,
sa võiksid üheda eluloojakul:
"See on mu arve - veri minu verest."

Ehk jahtub küll su soontes elulöösk,
ta sinu järglastes on kuum ja röösk.

VII.

Kui idakaares laotust eretades
pead leegitsevat tõstab päike noor,
ta palge poole hardalt teretades
siis pöörab pilgud surelike koor.

Päev tõuseb järsku taevakünka harja,
täis nooruslikku jõudu keskeas veel,
ning maised pilgud valmistust ei varja,
ta kuldset palverändu saates teel.

Ent ehatunniks tuhmub päeva sära,
määst väsinud vankril laskub rändur roid;
truud imetlejad pöörduvad tast ära, -
uut otsib nende pilk ja poolehoid.

Nii sinustki maailm ükskõikse moega
kord vaatab mööda, kui sul pole poega.

L.

Nii ränk on reisida sel tüttul teel
kui maa on pikk ja meel on kurb ning hale,
kui mõttes möödan, mitu miili veel
mind viimne tund viis sõbrast kaugemale.

Loom, kes mind kannab, loiult jalgu veab,
kui väsiks ta mu murekoormast suurest;
vist tunneb vaene peremeest ning teab,
et see ei rutta, minnes sinu juurest.

Ei hooli ta ka õelaist kannuseist,
ei torked teda erutagi väga;
käib, loom vist tunneb vähem valu neist,
kui mulle valmistab ta raske äga.

See äga mulle meenutabki just:
ees ootab kurbus, maha rööm jäi sust.

LXXXIII.

Su ilu ehtida on liigne ind,
sest võõraid värve pole sulle vaja.
Ei vääri ligilähedaltki sind
kõik, mis sust õelda oskaks luuletaja.

Su elav veetlus räägib veenvamalt,
seepärast kiitagi ma sind ei julge.
Et kõnelda su võlust väarikalt,
seks pole küllalt taidurlikku sulge.

Eks patuks küll mu vaikimist sa pead,
just sinu auks ma olin kõnes kasin:
sind tuhmistasid teiste tuimad read -
ma olin tumm ning hiilata sind lasin.

Sest rohkem elu silmis elab sul,
kui luules mõlemal su laulikul.

CII.

Mu arm vaid välispidi nõrgem näib,
ent tugevneb ja kasvab üksijäri.
Kes tundeid kulutades ringi käib,
see armu nimega teeb alpi äri.

Ma laulsin siis, kui arm meil oli uus,
ma hõiskas, kui õitest lõhnas kevad.
Kuid vait jääb vile künnilinnu suus,
kui küpse suve päevad lähenevad.

Küll polnud suvi kaunis ainult siis,
kui õbbik halas õõs, - ta veetleb veelgi,
ent lakkamatust laulust väsis hiis:
eks maistustest tuimu maitsemeelgi.

Ma valkin vahel, - nagu künnilind, -
et mitte lauldes tuimaks teha sind.

CXLIII.

Näe, hoolsal perenaisel nõnda rutt
on pööda lahtipöösnud kodulindu,
et sälest mahapandud lapse nutt
ei peata virga jälitaja indu.

Küll hüüab hüljatuna tihkuv laps
ning kutsub jätkma rabelevat jahti,
kuid põgeneja põiklev tiivaraps
ei anna väeti kaebeid kuulda mahti.

Nii sindki lootus just kui pagev lind
mu juurest viis, mind jätsid tusatsema.
Kui saad ta kätte, otsi üles mind,
taas ole hellitav ning lahke ema.

Ma palvetan, et soov sul täituks ruttu -
oh tule, vaigista mu valju nuttu!

John Milton

(9.dets. 1608 - 8.nov. 1674).

K a o t a t u d p a r a d i i s .

Katkend II raamatust.

Seal kõrgel troopil, mis veel toredam
kui aarded Ormuses¹ ja Indias
või uhkel Idemaal, mis kuningaid
küll puistab pärlite ja kullaga,
näüd istus Saatan. Kurja võimu saand
ta teenitult - ja meeleheite seest
nii tõusnud üles vastu ootusi,
et ihkab täitmatuna rohkem veel.
Ei kaotusest ta õppinud ning näüd

¹ Ormus - väike kaljusaar Pärsia lahe ja Omaani lahe vahelises väinas.

taevaga tahab sõda jätkata,
ja kõrgil meelel nõnda kõneleb:

"Oo õlikud ja taeva jumalad,
niikaua kuni ükski põhjatus
ei suuda hoida surematut jõudu -
ehk olgugi see alla heidetud,
ma taevast meile kadunuks ei pea.
Sest pärast langust võidukamalt veel
me tõuseme, ning meie vapper usk
ei karda kurja saatust sedakord!
Mind õigus teind ja taeva seadused
on teie juhiks, ning te vaba valik,
mis pealegi on ära teenitud
nii nõus kui tapluses - kuid kaotus see
veel kindlamaks mu trooni tegi nõud.
Üksmeelselt, kiivuseta antud on
see mulle. Ent kui taevas võimuga
kõib kaasas õnnistus, mis kadedaks
võib teha alamaid, siis kes küll siin
võiks kadestada õlikuid, kes on
vaid kaitsevarjuks taeva pikse eest
ja kelle osaks piinad suuremad?
Kus puudub kasu, mida püüda, seal
ei teki võitlust. Kuigi mõnel piin
ehk väike on - ta pelgab suuremat.
See eelis meil, ning lisaks ustav liit
ja üksmeel, usaldus, mis kindlamad
kui taevas ial võimalik. Ja nõud
me oma pärisosa nõuame.
Meil võidukindlus suurem on kui see,
mis annaks õnn. Kas sõda avalik
või kavalus - kumb tee meil valida,
nõud arutagem. Rääkigu, kes teab!"

Siis Moolok¹ tõusis - skeptrikandja vürst,
see kõige kangem, õelam vaimudest,
kes mässajate seas; veel õelamaks
läks lüüa saades, sest ta arvas end
jõult igavese väärseks; eelistas
küll pigem olematuks saada, kui
et olla väiksem. Hävi kartmata
tal kadus hirm. Ei kartnud jumalat,
ei põrgust hullemat, ning ütles nii:

"Ma sõja poolt, ei riukaid tunne; need
las jäävad neile, kellel kavalust
on vaja - ning kui on, siis mitte nõud -,
sest kuni riukaid hauvad nemad, kas
need miljonid, kes relvis ootavad

¹ Moolok - semiitide muistne jumalus, kellele ohverda-
ti lapsi.

vaid mässumärki seks, et alata, kas peavad nad kõik pagenduses siin, ses sünges häbiurkas elama, tširanni vanglas, kes on võimul vaid te viivitusest? Eii. Meil parem kdll on võtta relvaks põrguleek ja raev ning murda läbi taeva kantsidest ja muuta piinad raevurelvadeks me piinajate vastu. Põrgu kōu siis kajab taeva pikse vastuseks, näeb välju asemel ta musta tuld ja õudust inglitele paiskuvat: ta troon jääb Tartarose¹ väävlisse ja tulle - piinad need on leiutand ta ise. Ent vast on see tee liig järsk, mis ründama nii kõrget vaenlast viib? Need mõelgu (kui neid pole uimastand veel selle unustusejärke jook), et meie loomuseks on älestous me kodu poole - langemine on me loomu vastu. Kes ei tundnud äsja, kui vaenlane me väge jälitas, meil mõnitades otse kannul püsis ja sügavikku sundis pagema - et allalend on pingutav ja ränk. Tõus seda kergem saab! Voi kardate, et tema viha äratame ehk? Ta raev vast karistuse leiaks siis, mis karmim veel (kui põrgus äldse on niisugust kartust), sest mis olla võiks veel rängem neetu elust õnnetust: ses jälgis sügavikus vaevelda, kus kustumatu tule piin meid sõõb ja pääsulootust pole iganes? Ta viha teener olla, minna siis, kui kutsub piinatund ning armutult lõõb roosk? Kui suurendada karistust, siis kaome - olematuks muutume. Mis karta meil? Ta viha stütamast miks kõhkleme? See ägeduses meid eimillekski kas muudab, hävitab (see parem igavesest elust, mis täis viletsust), või kui me olemus on tõesti jumalik ja võimatu tal hävida - eks koige halvem ju meil kões! Me nägime: meil jõudu kdll on seks, et tõsta taevas segadust ja väsimatult peale kippudes tal kõigutada trooni, kuigi see on võitmatumaks tehtud saatusest. See pole võit, kuid siiski kättemaks."

¹ Tartaros - allmaailm antiikmütoloogias.

Ta süngest pilgust vaatas ähvardus
ja kättemaks ning võitlus meeletu.

E p i t a a f   S h a k e s p e a r e ' i l e .

Kas vajaks Shakespeare inimpõlve vaeva,
et püramiid seal tõuseks tähistäeva
või kerkiks kõrge samba kivisõrm,
kus peidus on poeedi püha põrm?
Ong tarvis märkida nii maise moega
sind, mälestuse pärijat ning poega?
Me hardas imetluses on su and
su nime kustumatult jäädvustand.
Kui loiu kunstil alles puudus hoog,
su kalli vihu lehti värsivoo,
siis täitis kergelt, tihti moistukeeli,
ja võlus kõigi südameid ning meeli.
Su mõte neelas meie mõttejõu,
su hauamarmoriks sai meie põu, -
sa uinud keset sellist hiilgeuhkust,
et kadestavad kuningad su puhkust.

Alexander P o p e
(21.mai 1688 - 30.mai 1744).

L o k i r ü ü v .

TEINE LAUL.

Ei ilmu säravamalt päiksetõld,
et õhkuma lööb eetri punav põld,
kui ta rivaali kiirgust laotav soue
pääal lainetava Thamesi hõbepöue.
Sääb noorukeid ja nümfe hiilgav ring,
kuid vaid Belindat jälgib pilk ja hing.
Tal ehteks rist, mil rind on valgeks taustaks, -
rist, mida südleks juut ja pagan austaks.
Ta silmis röömleb vaimu välkuv vilk,
mis sama erk ja püstitu kui pilk.
Hing vait, kuid naeratusi kõik talt saavad,
kõik tõrjut, aga ükski pole haavat.
Pilk, pimestav kui päikse oreool,
lööb võrdselt kõiki nagu päiksenool.
Hurm kommete meelt lihtsalt paeluvate
ta patte peidaks, kui tal leiduks patte.
Kui kaunil kõik ka poleks võrdselt hää -
kord näind ta näo, ta vigu silm ei näe.

Nümf kandis, püüdmaks ilma turma võrku,
kaht lokki, võrdselt ringlevat ja hörku,
mis peitsid mustana kui eebenpuu
ta õrna kaela elevandiluu.
Nois labürindes hoiab arm vasalle,
nõrk ohelik liig võimas võimsaimale.
Hiuspüünistesse langeb linnuhõim,
vee vilkaid parvi püüab hiukseist lõim,
uhm raugab lokivõrku, nõrk ja ihar,
ja meessoos võidab ainus keerduv kihar.

Lord jumaldas neid lokke; näind neid kord,
neid ihkas, otsis, saagiks taotles lord.
Neid võita nüüd tal kirklik otsus kindel,
kas pettusel või vägistaval ründel.
Mis tähendabki vägivald või pett,
kui armu üllas eesmärk saavutat.

Veel Phoebus¹ uinub, maa veel valgust janub,
kui kord ju jumalaid ja taevast anub,
eelkõige Eroost: ohviriidaks koos
kaksteist romaani hiiglafoolios,
pool paari kindaid pääl, kolm sukapidet,
mis märgivad mõnd eelmist armusidet.
Nüüd altar süüdat kolmel billet-doux¹²;
kolm õhet lootsub - leeki tõstev tuul.
Lord palub Eroost, jumalikku maagi:
"Las peatselt saan, las kaua evin saagi!"
Ning palve kuulda võet - kuid ainult pool:
muu viivad iilid hajutaval hool.

Kuid kirju laev ei peatu, tuul on peri,
päev saadab kuldselt värelevaid teri,
laelt huljuv muusika on soe ja hell
ja leebuv heli hääbub lainetel;
ei tuultel tuhinguid, ei yetel sõdu,
Belinda naerleb, kõikjal õnn ja õdu,
kuid sülfid³ kadund õdu, kõdund loht,
ta südant raskelt rusub hiiliv oht.
Ta kutsub kodanikud eetrivalla,
need hõljuvad kõik masti ümber alla;
jutt lehvib purjedesse sahinale
ja tundub tuulinguna neil, kes all.
Kui liblikläägitsev see liuglev saade -

¹ Phoebus - Apolloni lisanimi, siin tähistab päikest.

² Billet-doux (prants.k.) - armastuskiri.

³ Sülfidid ja sülfiidid - õhuvaimud, kes edaspidi esi-
nevad neid iseloomustavate nimede all Momentilla,
Zephyretta, Brillante jne.

kuldpilvina näib hapraid märiaade,
õhkajuvana läbipaistev parv
on inimsilmile liig õru ja harv!
Iil tõstab riide hillerdavat kude,
nii peent, kui kastehelkiiv õilmeude,
nii veiklevat kui taevaterendus,
kui õhu hõõgub, hääbuv herendus,
kui valgus vikerkaarseks kiirgeks killub,
kus iga tiivahõlje uudist pillub.
Kuldmastil keset ringi tiibadel
asuuret hiilgust laotas Ariel¹
ning kirkaimana kogu kirkas salgas
ta viipas sinitseptriga ja algas:

"Mind kuulge kõik, kes tulnud kaugeid teed,
sülfiidid, sülfid, deemonid ja feed:
te teate sfääre, teate, mis me hoole
ant säästuses, mis määrat haldjasoolle.
On mitmeil koduks eetri puhast ruum,
päev põletab nad valgeks, kirkalt kuum;
ning mõni juhib taeva määratusest
planeete läbi, kaitstes vääratusest,
ning õõl, kui katab maad kuu kahkjast loor,
on mõne leluks läikiv meteor,
ja mõni imeb auru udupiirist
ja mõni riivab tiivalõõgil Irist²
või kõnnab talvemerre vahuvao
või mättale toob viljastava sae.
Ning mõni juhib inimkonna tahet,
toob talle hävet, eemaldab talt pahed,
noist tähtsaimad on vaenu halvajad
ja Briti trooni pühad valvajad.

Tõõ lihtsam, aga hää, mis osaks saame,
on õrnalt hoida ahvatlevaid daame;
me vaatame, et puuder püsiks eht
ja et parfüümil poleks liiga teht;
me toome lillilt võluvaid aroome
ning enne sadu vikerkaartelt toome
uut kiirgust, korraldame juukseme
ja valvame, et teint näiks õrn ja soe,
ning õpetame daame une paelus,
kuis muuta käis või kohendada kaelus.

Sarmantseimal, kes eal me väärind hoolt,
on täna häda ees - ei tea kust poolt:
julg õnnetus - kas kavalus või toorus;

---

¹ Ariel - vete- või tuulevaim.

² Iris - antiikne jumalatar, taevane käskjalg, siin vikerkaare tähenduses.

kuid koht ja põhjus teadmatusse loorus.

Ei tea, kas enne õhtut murtult maas
Diana seadused või hiina vaas,
kas rikub vooruse või vaid brokaadi,
kas palved unustab või maskeraadi,
kas kaotab südame või kaelkee peol
või solvab keegi Shocki ülbel teol.
Siis rutake, et poleks valvusest
ei lehvik, mida kaitseb Zephyretta,
ei sõrmus, mis Brillante hooldusest
ei Momentilla hoitav randmekell.
Crispissa, vaata virgalt lemmiklokki,
ning mina ise, Ariel, valvan Shocki.

Viiskümmend sõlfi kõrgemeelikut
peab hoidma üllast aaret - seelikut:
ei pörku oht ka seitsmekordsest frondist -
traatvõrudest ja valaskalakondist.
Te näitke tublidust, mis kiitust väärt,
ja valvake ta laia hõbeäärt.

Ent jubedad on neile varuks ohud,
kes loidusest ei täida täpselt kohut:
sest kättemaks on armutu ja õel,
ning pudelites läbistab nad nõel,
nad vingerdavad, nõelasilma kiilut,
neil happes ligunevad tiivasilud,
neil tiibu hoiab kleepiv kliister koos
või pumat takistab neid lennuhoos;
või, maarjajää ja äädikaga võlet,
nad äkki kortsuvad kui närtsind oied;
või kui Ixonile¹ rattaveer
neil piinaks kohviveski tuulekeer,
või šokolaadiaurus kurtku laiskust
ja kartku keeva mere vähupaiskust."

Nii lausus. Vaimuparvel oli kiir;
nad ümbritsesid nämmi, tiirus tiir,
nad ronisid ta kiharate tippu,
nad jäid ta kõrvarõngastesse rippu,
hingepuhul oodates, täis põkseid pou,
mil saatus sähvatab ja kõmab kou.

KOLMAS LAUL

Kus nurmed üle põimit lillevõrgust
ja Thames näeb uhkelt oma torne kõrgust,

---

¹ Ixon - kreeka mütoloogias jumalate lauakaaslane, kes katse sest tarvitada Hera kallal vägivaldselt kinnitati igaveseks läbi õhu veereva tuleratta külge.

on loss, mil nime annud üle tee
näiv Hampton¹ - majesteetlik, suur palee.
Politiik ennustab siin kodumaine,
mil langeb võorsil vürst või kodus naine;
siin, Anna! vürstitar, kes imet teed,
saad vahel tarka nõu - ja vahel teed.

Siin sangareil ja nümfel õdus redu,
niikaua kui neil õuekonnas edu;
nad vestlevad - galantne ajaviit! - ,
kuis mõõdus ball või viimane visiit;
see ülistab Britannia monarki,
too lambivarju - ehtsat moodsat marki;
too räägib kombeist, käitumisest see,
ja iga hetk lööb surnuks renomtee.
Siis paus - ning uued aja mõõdasaated:
laul, lehvik, ninatubak, armund vaated.

Ju madalamal päikse kiirtemäng,
ta leekivate noolte suund on läng;
veab sulge kohtunik, et ruttu tõllas
saaks lõunale - las roimar kõlgub võllas!
Börs sulgub, rasked ärid sooritet.
Nüüd lõppend raskeim töödest - tualett,
ning kuulsusjanu kihul heidab kinda
kaht rüütlit sõtta kutsudes Belinda,
võitkindlana ta pilgud põlevad:
"Ma l'hombre'is¹ mutta löön nad mõlemad!"
Ju kasvab tuhin kolmes vahvas väes,
ju püha õheksa on igal käes.
Belindat kaitsev õhkjas kaardivägi
ju kõikjal ees, kus tähtsa kaardi nägi.
Näe, Arieli istmeks matadoor,
muud tähtsust mõõda - vapper valvevoor,
kuid mitmes suhtes veelgi naiste laadi:
nad peavad au sees oma au ja kraadi.
Ees neli kuningat, kel laubal kurrud,
kel habe harali ja hallid vurrud;
siis neli daami, otsal diadeem,
käs on lilled - võimu õrnema embleem;
siis sõdurid, müts pääs, ja hoidmas piiki,
võõ võõtet, valmis kaitsma koduriiki.
Nii kirju kamand ilmub, karm ja kõrk,
ja sametväljal toimub kokkupõrk.
Belinda käsib, nähes võitlusrada:
"Nüüd pada trump!" Ning näe, saab trumbiks pada!

Näe matadoore - hõõgub hingeaur,
näod mustjad - igamees kui vürstlik maur.

---

¹ L'hombre (prants.k.) - vana hispaania päritoluga kaardimäng.

Spadillio¹ esmalt võitmatuks ataagiks.
Lõõb pihta ja kaks trumpi tabab saagiks.
Manillio sama palju rusuks raob
ja võidutsedes sametnurmelt kaob.
Siis järgneb Basto, kelle hing ei seedi,
et sai vaid ühe trumbi ja proleedi.
Nüüd laiamõõgaline, hall ja tark
ja majesteetlik padade monark
süeb nähtavale võimsa jalasääre,
muu varjul all ta kirju mantli ääre.
Ta sõdur süststab vastu - väeti näss! -
kuid kuninglikust reevust gumbub mäss.
Ka vägev Pam, kes tapnud kõiki maste
ja niitnud kroonit daame ja dünaste -
oo jube saatus! äkki ründav hukk! -
vaob võitva Faja ees kui vilets nukk.

Ju häda nüüfi vastaste kohordil,
kui äkki sõjasaatus soodne lordil,
sest daami väkke tungib amatsoon,
too, kelle pääs on Faja kiirgav kroon.
Ta hoohest variseb depootlik Risti,
julm neegervärd, kel nina ülbeltpüsti.
Mis aitab nüüd ta pääs too kuldne soor,
ta pakil jõud ja pilgu metsik joor,
mis paisuv mäntel, millest pelgur jahmab,
ja see, et üksnes tema gloobust kahmab?
Nüüd ruutu mast on lordi õnnetäht,
ning kuningal, kel vaid pool nägu näht,
ja emandal, kes haarab kaasa kaenlast,
on kerge lüüa juba murtud vaenlast.
Näe, ärtul, pajal, ristil kadund taip,
nad pagevad, maas laiba kõrval laip.
Nii pogenevad Aafrika brigaadid
ja nende kõrval tõmmud asiaadid,
üks must, üks pruun, kuid kõigil kätünd selg,
nahk erinev, kuid nahas võrdne pelg,
too langeb pikuti, see kukub põiki,
virn virnale - üks saatus rabab kõiki.

Kuid ruutu sõdur oskab jalga paane -
oo hirm! - ning võidab ärtu kuninganna.
Nüüd neiu pale tuhkjaks kahvatab -
ta aimab äikest, mis nüüd prahvatab!
Veel ainus hoop, mis kurja õnne süü, siis
ta saatus turma ja Codille'i kütüsis.
Nüüd (nagu riikides, mil häda käes)

---

¹ Spadillio - padaäss; edaspidi esineb veel teisigi kaardimängutermineid: Basto - ristiäss, Manillio - must kaks või punane seitse olenevalt trumbimastist, Pam - ristsoldat, Codille - ränk kaotus l'hombre'is.

veel kõik, siis otsustub ta hukk või pääs.
Näe, Artu äss. Kuid nümpi kätte peitu
jää Artu kuningas täis meeleheitu!
Naist kurtmast loobub värest. Ta hinges mäss,
ta lõkkab, lõbb kui välk - ning maas on äss.
Nümp hõiskab: Võit! Ta hõise täidab kojad,
et lajatatavad taevas, mets ja ojad.

Juhm inimtõug! Sul kõik vaid mannetus -
su lein, su rõõm, su üleannetus.
Ei kesta õnn - oo ärge eal end petke,
sest needuseks teeb saatuse võiduhetkel

Näe, lusikaid ja tasse täis on toad:
ju kohviveskis ragisevad oad,
ja hõbelambi hinge üleskiip on
leekhelkiv altariil, mis saatnud Nippon,
ja hõbesuudmest pulbitsevas jous
jook purskab, peatub hiina savist nõus,
sääil rahuldades maitsemeelt ja haistet
ja tassist hinge saates päiksepaistet!
Belindat kaitseb vaimkond õhinal,
see jahutades kuumust rüüpajal,
too rüppe varjates: ta ohtlik amet
on valvata, et puhas püsiks samet.
Ent kohvi - (riigimehe nõiatilk,
mil võim, et nägijaks saab praakil pilk)
lõõb lordiil pähe, tuues arusaamist,
kui võita lakk ja üle olla daanist.

Oo peatu, nooruk, ettevaatusest:
kas oled kuulnud Scylla saatusest?
Ta muutus linnuks - imb, kes juukseid riisus!
Nii võikalt rahuldeti solvat Nisus¹.
Kuid maa pääl roima tarvis tahta vaid,
küll raimaks vahendeid saab sedamaid!
Mike naeratas Clarissa? Miks just siis ta
tõi tupest kahedarulise riista?
Nii luules rüütlile toob oda daam,
kui ees on ohtlik relvis kokkusaam.
Lord tänab hardalt, võtab kingi: avat
on käärid, mis ta sõrmis säatendavad;
Belinda taha hiilib riivatu,
kui rusket nestet rüüpab nümpi suu.
Musttuhat sülfie äkki ümber öötsub,
neil tiivust tuul noid lokke kaitstes lõõtsub,
kolm kord tal kõrvu näplivad, kolm kord
nümp pöördub ümber, kolm kord ilmub lord.
Sel hetkel mures Ariel katsub pinda,
mis hinge varjat kurus teeb Belinda.
Buketilt nümpi rinnas vaatas vaim,

¹ Nisus - tegelane Vergiliuse eeposes "Aeneis".

kuis kasvas mõtte, sirgus tunde taim,
ning äkki nägi - julgus puges pakku -
kuis mehe vaade piilus hinge prakku.
Ta ehmus: "Lõppend nüüd mu valitsus!"
ning vöppel, ohkel kohkel alistus.

Päär sädelevad käärid yalla laotab,
et haarda lakk; siis lõikeks kokku vaotab.
Kuid enne veel kui teostet jube lõik,
ees sülf: ent saatus käsib, karm ja võik,
ning sülf niidab pooleks kaksikvikat
(kuid õhkjal ollusel ei haavad pikad),
ning kauni pääst - oo jumalate kius! -
on igiigaveseks riisut hius!

Valk sähvab imme silmist, põlev piisk
talt veereb, pilvini ta tungib kriist,
kriisk paiskav hingehäda taeva hooleks,
just nagu abikaas või puudel kooleks
või kõrgelt langeks portselanist vaas
ja lamaks kirjult kildudena maas.

"Nüüd ehtigu mu laupa loorberkee,"
lord hõiskab, "minu päralt on trofee!
Niikaua kui veel vetes vilgub kalu
või daami veab kyyus täkku ummisjalu
või "Atalantist" - maa pääl loetakse
või kauni padjaks pitse koetakse
või tehakse galantseid külaskäike
või loss saab küünlailt pimestava läike,
või mõni nümf veel määrab randevuu
mind rökkel ülistab maailma suus!

Mis säästnud aeg, see hävib terasest,
hukk ründab sambaid nagu inimest,
maatasa teeb julm teras, surmatooja,
tõid jumalate nagu muiste Trooja,
ta hävitab, mis väeti inimtark
eal teind - kas olgu linn või võiduark!
Ta hukkab kõik, mis võrsund maisest kerast -
nüüd, nümf, su juuksedki said tunda terast!"

---

¹ Atalantis - Pope'i ajal moes olev sentimentaalit-
sev romaan.

Katkend "Esseest
kriitika üle".

Ei põgus harrastus head sulle too;
kui oled muusalättel, siis ka joo:
kui kergest lonksust peast kaob aruraas,
siis palju juues kainestume taas.
On peale Muusa esmatulekut
meil kohe kunsti kõrgustesse rutt,
ehk küll ei aita õknes julge ind,
kui madal veel on aru tasapind:
teed jätkates vast õllatunult mäed
teadmiste lõpmatust, mis on kui mäed!
Neid Alpe algul roomsalt ründab ramm
ja taevani näib viivat meid me summ,
kuid igilummeigi ei jõua veel
ja pilved, tipud on nii kaugel eel.
Kord jõudes sinna lausa hirm on meil,
sest lõppu pole pikil, raskeil teil,
veel avaram on siht ja pilgu all
on dha uued Alpid nähtaval!

William Blake

(28.nov. 1757 - 12.aug. 1827).

U r i z e n i ¹ p ö l l u t ü ü .

Urizeni pojad haarasid adra; nad hõõrusid läikima selle,
puhtaks aegade roogtest: ta kuldkirjad, hõbe, mammutiluu
sõrased taas üle põllu, mille peal rahvad
olid mustund kui jaotatud sõõtidel muld, kus umbrohu kasv
voidutseb engse surmas. Ja Taeva sinistelt seintelt
nad võtsid kõik kõlisevad, tühised rakmed,
mida ehtinud kaunis kunst, inglite uurimus, Vaimude käsitöö
ajast, mil Taevas ja Põrgu veel võitlesid ondsuse mängus.
Ja taevastest taevaisse kohiseb põllutöö hääl:
hobused hirnuvad lahingust, metsikud pullid kõnnust,
kaugest ärgmetasast tiigrid ja lõvid liivasest kõrbest.
Nad laulavad, võtavad kooskõla-pillid, nad heidavad nurka
piigi,
amsu, mortiiri ja pössi, nad kindlused maatasa teevad,
nad hävinguasinaist võtavad raud, nad taovad sest kangid,
nad Urthona lastele annavad need. Helinal kaigub alas
ja surma koopais käib töö, - seal tehakse labidat, kirkat,
ruuli,
et mägesid murda, kust aidata üle rahvaid.

¹ Urizen - Kiivuse Isa (Blake'i terminoloogia).

Me linn ja maa on tootnud nii palju vanemaid,
kes vanult tammetoolidelt meid valitsesid vaid;
näo kangest õllest iga mees kui pähkli pruuniks jõi -
hea briti võorusarmastus! see täpselt märki löi.

Kuldressides ja raskes rüüs, et higistaks neis pops,
sukk rullis reiel, kingapaar neil jalas must, kui koks,
oo terveks jäi ja tugevaks, kes härjalihha söi -
hea briti võorusarmastus! see täpselt märki löi.

Seal pikas lauas istudes me linnapea ja raad
soid kümne eest ja jätkus jõust neil seadustada maad;
siis sööma liha ollega nälg vaeseid saali tõi -
hea briti võorusarmastus! see täpselt märki löi.

N a e r e v l a u l .

Kui naeravad õitsevad metsad ja sood
ja mõõduvad naerdes kibrused vood,
kui sa õhku me naerudest virvlemas näed
ja naeravad vastu murused mäed,

kui lõhnavais heintes naerab aas
ja rõõmsalt on tohutirts naeru käes maas,
kui Mary ja Susan ja Emily
oma ümarsuul laulavad haa-ha, hii,

kui kirjused linde käib naerdes puul,
kui me kirasides, pähklites sahiseb tuul,
tule minura, ela, et rõõmsana siis
sa laulakaid kaasa me haa-ha-hiis.

K ä r b e s .

Vaike kärbes,
sai must põrm?
Su pühkis siit
mu rumal sõrm.

Kas ei pea
sa kärbseks mind? -
või meheks ma
kui ennaast sind?

Sest tantsin, laulan,
kastan keelt;
kord pime pikki
mu pühib teelt.

On mõte jõud
ning hing ja hurm,
mõtte puudus
kuid on surm,

olen õnnis
kärbes siis,
kestab laul
või lõpeb viis.

T i i g e r .

Tiiger! Tiiger! kirkas kumas
hõogud metsas põhjatumas.
Mis surematu pilk või tuju
lõi su kardetava kuju?

Kus need taevad, kauged ilmad,
milles leekisid su silmad?
Kus see tiib, mis tõusta ihkas?
Mis käsi leeki hoida tihkas?

Kelle kunst ja kelle võimis
südames su sooned põimis?
Ning kui kehas ärkas säsi,
mis hirmus jalg? mis kole käsi?

Või mis vasar? Kust see rajaju?
Mis säsis valmis sinu aju?
Mis alasi? Kes haardes julges
surmaohu vormi sulges?

Kui tähed tulenooli lasksid,
silmaveega taevast kastsid -
kas tehtud töö tõi rõõmu talle?
Lõi sinu see, kes tegi Talle?

Tiiger! Tiiger! kirkas kumas
hõogud metsas põhjatumas.
Mis surematu pilk või tuju
julges vormida su kuju?

K o r s t n a p ü h k i j a .

Kui suri mu memm, olin pisike veel,
ja isa mu müts, kui alles mu keel
läks jutuga sassi mul hammaste taga.
Nõndap korstnaid ma pühin ja tahmas ma magan.

Me väike Tom Dacre, see nuttis; kui pead,
mis kähar kui tallel, tal põeti - "Tom, tead,"
ma sõnasin siis, "ära ole nii sõge,
su heledad juuksed ju korjaksid nõge."

Ja Tom jäi vakka, kuid õõsel kesk und
tal oleks kui midagi viirastund:
nägi tuhandeid pühkijaid, Hugh'd, Joed, Dicki ja
seal mustades sarkades luku all äkki. Jacki

Ja ingel käib võtmeaga mõõda maad
ja avab need sargad ja vabastab nad,
ja nad jooksevad kareldes, rõõmsad, et valla,
kõik pesema jõkke ja päikese alla.

Nende pambud jäid maha ja alasti seal
nad hullavad tuule käes pilvede peal,
ja kui Tom on hea poiss, talle õeldi, et karju,
siis on jumal tal isaks ja lõbu nii palju!

Tom ärkas ja pimedas tõusis me kamp,
ja läksime taas, õlal luuad ja pamp.
Kuigi koit oli külm, Tomi soojendas seegi,
nii et sellel, kes tõotab, vaev valu ei teegi.

K u l l a s t   k a b e l .

Ma nägin kullast kabelit,
kus käia sees ei juletud,
kuid palvetajaist, leinajaist
ta oli sõõri suletud.

Ma nägin madu laskuvat
valgeilt sambailt, vappidelt,
roomas, roomas, roomas uss
kuldseilt uksetappidelt,

mõõda teed, mis sätendas
rubiinidest ja pärlitest,
altarile ronis siis
too vingerdav ja läikiv kest,

oma mürgi oksendas
Viinale ja Leivale.
Sestap heitsin puhkama
sealauta heinale.

M e r l i n i ¹   e t t e k u u l u t u s .

Siis lähevad talvelgi lilled õide,
kui kohtuvad kord kaks Neitsit:
peab preestri ja kuninga panema kõide,
et kohtuda saaksid kaks neitsit.

-----
¹ Merlin - võlur muinasbriiti saagades.

* * *

Ei maised varad on ehk Kuradi
või kuningate käest välja läinud,
siis kardan küll, et Taevast tänades,
mu tänudki on Kuradile käinud.

Robert Burns

(25. jaan. 1759 - 21. juuli 1796).

John Odratera.
Ballaad.

Kord töotanud kolm kuningat,
kolm kõrget, auväärt meest:
John Odrateral jäädavalt
hing tuleb võtta seest.

Nad adrad töid ja maasse löid,
et pahupidi nurm,
ja uskusid, et võtnud on
John Odratera surm.

Kui aga sooje sadusid
õrn kevad jälle tõi,
John Odratera lokkama
veel vägevamalt löi.

Ta kosumiseks eriti
hell suvi oli hea,
sest võidukana nagu piik
tal püsti kerkis pea.

Siis saabus karske sügiskuu
ning tema aeg sai täis -
tal raskelt longu vajuks pea,
trots taganevat näis.

Ta närbus ikka veel ja veel,
ta juba määndus maas;
ja siis just vaenulisest jõust
see saatan virgus taas.

Möökö raius maha vahedalt
ta otse jala pealt,
kui roimar kinni seoti ta
ja veeti ära sealt.

Siis paisati ta siruli
ja algas äge peks;
siis hoiti tõmbetuule käes,
et ohver lödiseks.

Siis ääretasa täideti
suur hauasünge kaev,
et oleks selles ujuda
ja uppuda tal vaev.

Siis lisaks tuli vedeleda
tal lausa põrandal,
ning siia-sinna tallata
ta oli jalge all.

Seejärel nilpasid ta luid
julm leek ja kibe ving,
ning kahe kivi vahel tal
seest võeti lõpuks hing.

Nõud mehed maitsegid ta verd -
ja mida enam jõid,
neil seda enam lõkkele
kõik meeled rõõmsalt löid.

John Odratera, vägimees,
sa otsekohe need,
kes kõrdki rüüpad su verd,
kõik uljaspeadeks teed!

Sa mured mõtteist peletad,
ja rõõmsam on maailm,
su mõjul laulab lese rind,
kel pisarates silm.

John Odratera terviseks
nõud haarakem pokaal!
ja olgu ikka uljaspäid
me vahval Sotimaal!

E p i t a a f v a g a l e W i l l i e ' l e .

Siin vaga Willie mulla all
on pärint surmahaua,
hing aga ringi hulgub tal
veel kuskil teab kui kaua.

Stop! Næe, ta hing seal süsimust
nii lõõdult totral vaatel
me ette ilmub ei-tea-kust
just vanakurja saatel.

Ees levib vänge väävlilehk,
nad lähenevad ruttu.
- Söör saatan! Kuulaksite ehk
mu asjalikku juttu.

Ma tean küll, et on tñhi vaev
meil ùhte nõusse jõuda,
sest õiglust asendab teil raev,
narr on teilt miskit nõuda.

Kuid uskuge, söör põrgukoll,
et imestada annab, -
miks siiski säherdune loll
te auväärt tiitlit kannab!

M e g v e s k i l t .

Oo, teate, mis Mäg mõne aja eest tegi,
kas teate, mis Meg mõne aja eest tegi?
Ta endale rahaka kallima rabas,
ning mõldrit see hoop otse südame tabas.

Kuid mõlder, kuid mõlder on ustav ja meeldiv,
lord südame poolest ja nõolt nagu leedi.
Mis suurnikku puutub, siis jumala eest,
ei leia te teist sellist äbarat meest.

Kuid ustavat kiindumust miskiks ei panda,
sest suurnik võib naisele enamat anda -
hea jookuga tuline traavel on tal,
kard kiiskab nii valjail kui sadulal.

Oo häda, kui kõike vaid otsustab raha,
ja häda, et armu see mõista ei taha!
Mis selline naine küll. tunnetest teab,
kes setukat truudusest enamaks peab!

V a n a R o b M o r r i s .

Rob Morris kui kuningas auväärses eas
käib valitud meeste ja sõprade seas;
mis aardeid küll peitub ta katuse all! -
kuid tütar neist kauneim ja kalleim on tal.

Nii värske kui malkuine gotuule hoog,
nii magusalt lõhnav kui õhtuti loog,
kui luha peal voonake vagur ja hea -
ta segi mul ammu on ajanud pea.

Kord valdab ta Robini vara ja maid...
Kuid minul --oh häda! -- kehv osmik on vaid;
mis väärikat kosilast minust on siin --
jääb üle veel üksinda peidetud piin.

Ei päeviti laabu mul ainuski tšš
ja painavalt mõõdub mu unetu õõ;
nii üksinda hulgun kui eraklik vaim
ning kripeldab süda ja tume on aim.

Oo, raasike vaesem ta olema peaks,
siis vahest mu valu ta märgata teaks,
ja riivaks mind kordki ta pilkude lõom --
oo, milline piiritu lootus ja rõõm!

M u l   o n   n a i n e .

Mu naine, mu ainus on see,
kellest kallim ei ole keegi;
ma talle sarvi ei tee
ja mulle ei tee neid keegi.

Mul kodus on väike sääst,
selles aidanud pole mind keegi;
ei laena ma kellegi käest
ja minult ei laena keegi.

Ma pole küll kellegi lord,
ka orjaks ei pea mind keegi;
pole kedagi peksnud ma kord
ja mind pole peksnud keegi.

Mu tuju on alati hea,
ei ial mind kurvasta keegi;
oma sõbraks mind keegi ei pea
ja mindi ei huvita keegi.

M õ t e   k a r m i s t   s a a t u s e s t .

On mõelda saatusest nii karm,
nii rusutud on meel,
kuid sinu kuju, minu arm,
ei kustu silmist veel.

Kui kõrb, kui lage vetering,
nii otsatu on piin,
kuid eal mu surematu hing
ei unusta sind, Jean.

M i n d n a i n e t i h t i t a o b .

Mind raine tihti taob,
ta muudkui hoope laob.
Kes annab voli naisele,
sel meheõigus kaob.

Eks glati, kui oled noor,
saa ondsaid plaane peetud;
nüüd hetkeks mulle vanamoor
ei anna rahu, neetud!

Kui tuleb surm, ma rohkem siis
küll midagi ei palu,
et leevendaks vaid paradiis
maapealset põrguvalu.

S o t l a s e d , n ü ü d s e i s k e
k i n d l a d !

Robert Bruce¹ oma vägedele enne Bannock-
burni lahingut.

Sotlased, nüüd geiske kindlad!
Wallace², Bruce³ te vaprust hindas,
vaprus nüüdki täitku rinda!
Vabadus või vennashauad!

Saabund päev ja jõudnud tund -
vaenuvähed on rivistund.
Ahvardab meid võcras sund,
ahelad ja vangirauad!

Kes võiks olla pelgur, reetur?
Kes võiks olla nõnda neetu,
tahaks olla orjaks peetu? -
Lahkugu see meie seast!

Kes on valmis hoidma piiki,
kaitsma Šoti kuningriiki,
kuulub meie meeste liiki -
sammugu see meie seas!

Nuttu, ohkeid täis te kojad,
orjalapsed teie pojad...
Voolaku me vereojad,
meie pojad jäägu priiks!

-----
¹ Robert Bruce (1274-1329) - Šoti kuningas, kes purus-
tas 1314.a. Bannockburni lahingus inglise kuninga Edward II
väe.

² William Wallace - Šoti vabadusvõitleja XII-XIII saj.
kaitsesõdades inglaste vastu.

³ Robert Bruce (1210-1295) - Šoti lord ning troonipre-
tendent, eelmise vanaisa.

Ülbet vaenlast lüüa vaja
tagasi me riigi rajalt -
Saagu hukka anastaja!
Süreme või jääme priiks!

K ü n n i p o i s s .

Mu künnipoiss on tore poiss,
et imetleda annab -
ta kodukootud kapukaid
ja sinist kaaprit kannab.

Ei leia meeldivamat meest
ma loomult ega kujult,
kes nõnda tugev oleks jõult
ja rõõsameelsem tujult.

... Ta tuleb töölt, on läbimärg
ja väsind mehemoodi.
Sa võta maha märjad rüüd
ja heida, armas, voodi!

Ma talitan ja toimetan
ja talle toidu keedan,
kuid lõbusasti temaga
kõik vabad hetked veedan.

Ma olen elus siin ja seal
ja linnapeolgi käinud,
kuid temataolist tantsumeest
veel pole kuskil näinud.

On lumivalged sokid tal,
vööd hõbepannal ehil,
ja kuklas sinist karva kaap -
oi! kuis ta tantsu vehib!

Käib kõigist üle künnipoiss.
Kui paluks minu kätt ta,
sis nõustuksin, sest temaga
ei jää ma elus hätta.

N o o r n e i u v a n a l m e h e l .

On võimetu neiu, on armetu neiu,
kui tuleb tal orjata aastates meest.
Mu õnnetu ema, müüs maha mind tema,
müüs maha mind raha ja maalapi eest.

Küll kõhib see tuid, küll ähib see tuid,
küll viriseb, toriseb, närib ja süüb;
on tütu mis kole ja asja tast pole -
üksluiseks ta muudab nii päevad kui ööd.

Kord anub ja lunib ja mangub kui uni,
kord pahuralt raksuv ja praksuv on ta;
noormehe küll salvab ja kiivana valvab,
kuid nendega võrrelda ennast ei saa.

Nõu andis mu tädi, mu kuldaväärt Katie,
ja minule meeldis ta lohutav plaan:
ma vintsutan-vantsutan kulunud panni,
niikaua kui uue ja parema saan.

V ä r s i r e a d .

Miks tappa mõnda maad ja merd
kui see ehk ongi teenus, -
las pigem kodusõjas verd
mult nõuda juba Veenus.

Kooselus õlev on mu meel,
on rahulik ja kindel;
siin võidelda võin kaua veel,
kuid mitte surra rindell!

T a m O ' S h a n t e r .

Kui üle linna õhtu vaob
ja rahvas turuplatsilt kaob,
kesk viimset sagimist ja ruttu
poeuksi keeratakse lukku,
kui viibates peab kõrtsi ees
sind kinni mõni sõbramees, -
siis õlu kobrutavalt valge
toob naeru näkku, puna palge,
kaob meelest järskjas kodutee,
kui auklik-ohtlik ongi see,
ning unub naine karm ja tark,
kes ootab ees kui tulehark.

Nii Tam O'Shanter mõtles just,
kui sulges Ayris¹ kõrtsiust
(seal peeti napsimeestest lugu
ja lahke oli õrnem sugu).

Oo, Tam! Sa jälle pole kaine!
Eks noomi Kate, su armas naine,
et oled sõnamurdja kakard,
narr lõuapoolik, laiskvorst, lakard,

-----
1 Ayr - Edela-Šotimaal asuva Ayrshire'i krahvkonna pea-
linn.

kes aastas mitte ühtki laata
ei mõista kainelt mõõda saata;
et veskil käies kogu raha
koos mõldriga sa lakud maha;
pead määra rautamise plaani,
kuid sepaga end võtad maani;
võõrmeändrigagi - käll on häbi! -
jood pärast jutlust õhtu läbi.
Kord kindlasti veel, kulla mees,
saad otsa Kaledoni¹ vees,
või mõõdud surnuaiast ning
va öela küüsi satub hing.

Ah, naised! Silmi tikub nutt,
kui mõtled, et te mõistlik jutt
meest manitseda eal ei suuda
ja teda taltsamaks ei muuda!

Kuid jätkakem. Tam, uljas mees,
veel äsja istus, ölled ees.
Toas oli soe, ja tuju rõõmus,
see rõõmsamaks sai igas soõmus,
sest mis veel kosutavam on,
kui topsisõbraks kingsepp John -
koos on nad mitmeid päevi näinud
ja seltsis laua allgi käinud...
Jook voolas, laulu sekka kajas
ja kingsepp lori jutte ajas,
ent mõistuse viis lausa segi,
et kõrtsiemand silmi tegi;
ei kõrtsmik halba mõelnud sest,
vaid hirnus Johni juttudest.
Ka vihm ja tuul ei häirind neid
heatujulisi joomareid.

Nad tõtsid kruuse rõõmsas tujus
ja pikkamisi üle ujus
neist aeg kui mesilinnu lend,
kes ülemäära koormand end.
Ei miski võim või vägi loe
me Tamile, kui pea on soe!

Ent õnn on sama õrn kui moon:
sa puudutad - kaob õiekroon;
kui peotäis tuhkjalt kerget lund
on õürrikene õnnetund -
sa teda hetkeks tabad ainult!
kui tuult, mis üle heljub vainult,
kui vikerkaart, mis viivuks sajus
end ilmutas ning samas hajus.
Kuid iga trall kord lõpma peab -
ka Tam end minekule seab
ja vana määra selga asub;
morn vaikus ümberringi lasub,
nii morn, et hardaks kipub meel
neist mõeldes, kes sel õõl on teel.

¹ Kaledon - Lorne'i ja Maray lõhanguid ühendav kanal.

nii hullupöörast viisi, millist
ei suuda kujutleda teist
vist eluilmast keegi meist.
Kõik kirstud avanesid nüüd
ja kooljad, seljas pehkind rüüd,
käes künlad, kummalises reas
koos keerutasid teiste seas;
jõuk rõõvleid ilkus omavahel,
kel kaelas kõis, kel randmeil ahel;
kaks lapseaimu hakkas silma,
kes tulid surnult siia ilma;
tumm varas, kelle tapnud kirves,
siin luuras, nägu jõhkralt irves;
viis tomahooki meelde jäid,
mõök, mis on maha raiunud päid;
jupp kõdunenud sukapaela,
mis soonis puues beebi kaela;
ka isatapja pussi seal
võis näha, karvad tera peal...
Hulk õudseid asju leidus veel,
kuid nendest vestmast tõgub keel.

Nii Tammia, silmis kokklik sära,
kõik jubeused vaatas ära
sel südaõisel merulil:
tramp jätkus, valjult kriiskas pill,
said hoogu karglus, hüpped, hõõrded,
kükktants ja marulised pöörded,
ning heites ürbid kergel käel,
tants kirstudel käis särgiväel.

Oo, Tam! Kui praegu iga moor
siin oleks kobe, traks ja noori!
Kui mitte pehkinud flanell
ei labiseks neil õlgadel,
vaid valget hamet kõik nad kannaks,
siis viimsed püksid jalast annaks,
kõik takistused lõhuks teelt,
et veidi lahutada meelt!

Kuid silmitsedes nõidu neid,
luukirveid, kühmus kööbardeid,
jäik liiveldus vaid kurku rõhus
ja pani pöörlama kõik kõhus.

Siis äkki ilmus napolis kleidis
peoringi noorukene neidis;
uustulnuk teiste seas ta näis,
sest tants veel vilumatult käis.

(Me tema kohta tõtt ei varja,
et soendina ta tapab karja,
et merel laevu eksi veab,
ja põlde ikaldama neab.)
Ta ise oli armsalt sale,
ärp aga paistis üpris hale
ka kõige kehvemate seast
ning pärines veel lapse-east.

Ah! kas võis mõelda vanaema,
kui selle hilbu ostis tema,
et Nannie ükskord keset ööd
ses särgis nõiatantsu lööb!...

Nüüd aga on mu muusa tumm,
sest armetust ta armetum
on kirjeldama ülejäänud,
kuis tousid Nannie tantsukäänud
ja hullutas see nõtkes laip,
et segi läks me Tammie taip;
ent saatan, sootu kaotan aru,
tõi pillist välja viimse maru...
Tam astub sammu, teise teeb,
kõik sisemuses kõeb ja keeb,
ning õhkab: "Kuule, Lõhisärk!"
Kuid samas haihtus tulevärk
ja paigast pörkus kokkud Maggie,
sest kihama löi sortsivägi.

Just nagu ähvardanuks neid
pilv mesilasi raevuseid, -
kui õrritades jahimeest
viuh! jänes plehku pistnuks eest, -
kui "võtke varast!" kostnuks kisa,
mis püüdjatele kutsus lisa, -
nii märkamata teed või kraavi,
Meg tormas uskumatut traavi.

Ah, Tam! Ah, Tam! Mis enam kaedi!
Pea pörgus heeringana praedi!
Kate kaotab nüüd su igaveseks!
Sa vaese Kate'i tegid leseks!
Meg, kappi nõnda nagu saad,
on sillani veel vähe maad -
seal pidurdab, ma arvan, vist
neid sortse piirikivil rist.
Ehk Meg küll sõõstis hullu päi -
muist temast nõia saagiks jäi!
Sest Nannie, kelles viha kees,
kui vihur tuiskas kõige ees
ning mõistes Tami lihtsat kava,
ta enne silda vahutava
auvärse mära lennult tabas
ja oli krapsti! kinni sabas:
lõi Maggie'l silmist tulejutt -
jäi sabast järele vaid nutt...

On selge lõpp mu tõsilool,
mis meeles seisku igal pool:
kas neelud viina järel käivad
või lõhisärgid kaunid näivad -
sa mõtle keset pidukära,
kuis sabata jäi Tami mära.

I t a a l i a .

D a n t e A l i g h i e r i
(mai 1265 - 14.sept. 1321).

U u s e l u .

1.

Minu mälestusraamatus leidub seal, kus eelpool vähe on lugemisvääriolist, pealkiri, mis nõnda käib: Incipit Vita Nova (Siit algab uus elu). Selle all leian ma sõnu olevat kirjutatud, mida mul tahtmine on sija raamatusse üles märkida, kui mitte kõiki, siis vähemalt nende sisu.

2.

Üheksa korda juba minu sündimisest saadik oli taevavalgus oma enese ringkäigus peasegu oma endisele paigale tagasi jõudnud, kui minu silmadele esimest korda esines mu hinge aupaisteline naine, keda paljud Beatriceks hüüdsid, ilma et nad teadsid, mis nad sellega ütlesid. Ta oli selles elus juba nõnda kaua elanud, et tema ajal tähetäevas ühe kaheteistkümneidiku kraadiosa võrra oli ida poole liikunud, nõnda et tema minule ilmus peasegu oma üheksanda eluaasta algul ja et mina teda nägin peasegu oma üheksanda eluaasta lõpul. Nägin teda lihtsas ja viisakas, peenelt verevas riides, võõratuna ja ehituna nõnda, kuis see just läks tema lapselikule eale. Selsinasel silmapilgul - ütlen tõesti - hakkas see elu vaim, kes asub salajamas südame kambris, nii kangesti värisema, et ta mulle pisemaski soonetukses tundus hirmsana, ja värisedes lausus ta need sõnad: Ecce deus fortior me: qui veniens dominabitur mihi. (Ennäe, see on Jumal, tugevam minust, kes tuleb ja kord võimust võtab minu üle.)

.....

Nii palju päevi läks sellest mööda, et parajasti üheksa aastat täis sai kirjeldatud kohtamisest selle kauniga, kui just viimasel päeval juhtus, et see imeline naine mulle ilmus kõige valgemas riides, kahe õilsa naise keskel, kes varem aastas olid. Mööda tühavat minnes pööris ta oma silmad sinnapoole, kus mina arana seisin; ja oma sõnul seletamata lahkusega, mis nüüd tasutud on teises paremas ilmas, tervitas ta mind nii vooruslikult, et ma arvasin näha võivat õndsuse ülemist tippu. Tund, millal talt selle magusama tervituse sain, oli karvapealt üheksas sel päeval; ja kuna see esimene kord oli, mil ta sõnad minu kõrvu tulid, haaras mind niisugune mahedus, et ma nagu joobunud rahva seast ära kadusin oma kambri üksindusse, et seal selle armurikkama peale mõelda.

Ja mõeldes tema peale tabas mind magus uni, milles nägin imeväärilise nägemuse. Oli, kui näeksin omas kambri tulist udukogu, milles võisin eraldada ühe isanda kuju, kel oli otsa vaadates kohutav nägu, kuid - imelik - kes iseenesest sisemiselt lõbus näis olevat. Mõndagi ütles ta mulle, kuid vähe mõistsin sellest; ometi selgesti kuulsin need sõnad: Ego dominus tuus. (Mina olen sinu isand.) Ta käte vahel arvasin nägevat üht magavat naist alasti või ka ainult kerges verevas looris, kelles ma terasemalt vaadates ära tundsin armurikka naise, kes mind päev enne tervitusega austas. Ning ühes käes nägin isandal midagi üleni põlevat ja oli, kui oleks ta mulle lausunud need sõnad: Vide cor tuum. (Näe, see on sinu süda.) Ja kui ta nõnda vähe aega oli seisnud, äratas ta nagu magajat üles ja katsus kõigest oma jõust teda sundida sööma seda, mis tal käes põles. Ning naine täitis ta sõna kõheldes. Ei kestnud kaua, kui ta lõbusus muutus kibedaks kaebuseks; ja niiviisi nuttes võttis ta naise oma sülele ja tõusis temaga - nõnda paistis mulle - üles taeva poole. Sellest asus minusse nii suur hirm, et minu nõrk uni seda ei suutnud taluda: see purunes,

ja mina ärkasin üles. Ja sedamaid hakkasin järele mõtlema ning leidsin, et tund, millal mulle see nägemus ilmus, oli neljas õöst; oli ilmselt selge, et see oli esimene üheksast viimasest õõ tunnist. Ja mõeldes selle peale, mida olin näinud, otsustasin seda teatada paljudele teistele, kes tol ajal olid kuulsad luuletajad. Ja selle tõestuseks, et ma ju ba ise olin õppinud riimis kõnelemise kunsti, võtsin nõuks luua soneti, milles tervitasin kõiki Amorige truuks jäänuid ja neile kirjutasin sellest, mis unes nägin, ning palusin neid oma arvamist avaldada mu nägemuse kohta. Ja nõnda lõin järgmise soneti.

Teid kõiki õilsaid, kes te armastamas,
ning kellele vast silma puutub see,
- kui mõttest aru saate, vastake -
teid kõiki Amoris ma tervitamas!

Veel olid tähed taevas helendamas,
õõ oli käinud kolmandiku tee,
kui äkki Amor ilmus tuline,
pilk kellelt praegu veel mind kohutamas.

Mu sõdant rõõmsalt käes ta hoidis, kuna
ta käsivartel nägin lamavat
üht naist, kes magas loori mähituna.

Siis äratas ta naise. Hirmununa
too pidi sõdant sõõma põlevat.
Taas läks ta ära, nuttu puhkenuna.

See sonett jaguneb kahte ossa: esimeses tervitan ma ja palun vastust, teises näitan, mille peale tuleb vastata. Teine osa algab sõnadega: "Veel olid tähed".

Selle soneti kohta vastati mitmelt poolt ja mitmeti. Vastajate hulgas oli ka see, keda ma nimetan esimeseks oma sõprade seas; ta saatis ühe soneti, mis nii algab: "Sa nii siis kõike kõrget oled näinud". Ja see oli õieti ka meie sõpruse algus, kui ta teada sai, et see mina olin, kes tal- le selle saatis. Tol korral ei osanud ükski selle unenõõ õiget mõtet mõista; kuid nüüd on ta päevselge kohtlasemalegi

See õilsam daam, kellest eelpool juttu olnud, sai nii suure lugupidamise osaliseks rahva juures, et kui ta väljas

kõndis, siis kokku joosti teda vaatama, mis mulle imelist rõõmu tegi. Ja kui ta mõnele juurde tuli, asus selle südamesse niisugune aukartus, et ta ei julenud enam silmigi üles lüüa ega ta tervitustki vastata. Kes seda ei usu, sellele võivad paljud, kes seda ise kogenud, tunnistada. Pärjatatuna ja vagasusega ehituna käis ta, näitamata kõrkust selle vastu, mis ta nägi või kuulis. Kui ta mõõda läks, ütlesid paljud: "Ei ole see naine, see on pigemini üks taeva ilusamaist ingeleist." Ja teised lausuvad: "See on ime! Olgu õnnistatud Issand, nii imeilusad on ta käetööd!" Ütlen, ta näitas end nii õilsana ja nii täis kaunidust, et kes teda vaatlesid, tundsid eneses nii aukartlikku ja pehmet õrnust, et nad seda kuidagi ei osanud öelda; ei olnud ka ühtegi, kes teda oleks saanud vaadelda ilma enne õhkamata. Nood ja veel imelikumad asjad sugenesid temast.

.....
Mõeldes selle peale ja tahtes uuesti sulge kätte võtta tema kiituseks, otsustasin sõnu öelda, milles annaksin mõista ta imelisi ja harukordseid mõjusid, et siis mitte ükski need, kes teda oma silmadega näha saanud, vaid ka teised temast teada saaksid, mida iganes sõnadega võib mõista anda. Siis lõin järgneva soneti:

Näib nõnda õilsana ja kaunina
mu daam, et keda tema tervitab,
keel väriseb sel, ise kohmetab,
ja pilgu maha lööb see arana.

Kui tunneb kiidetavat, vagana
ta ära läeb, end alandab.
Ta läbi maa peal avaldab
kui miski taeva võim end imena.

Ta veetlus igale on nõnda rohke,
et seda silmist südamesse vajub.
Kes pole seda näind, sel pole aimu.

Ta huultelt lehvib vastu armsusvaimu,
mis sellesse, kes teda vaatleb, hajub,
ja päästab hingestügevusest ohke.

Selle soneti sisu on eelmisest küllaldasa selge, nii et see jaotamist ei tarvitse.

Mu daam sai siis nii suure lugupidamise osaliseks, et mitte ainult teda ei austatud ega kiidetud, vaid tema läbi austati ja kiideti palju teisigi naisi. Nähes seda ja tahtes seda avaldada ka neile, kes seda ei näinud, otsustasin veelgi helda sõnu, milles see oleks olnud märgitud. Nõnda lõin siis soneti, mis algab sõnadega: "See kõike täiuslikku õndsust näeb", ja mis jutustab temast ning sellest, kuidas ta voorusvõim teistesse mõjus, nagu see jaotuses selgub.

See kõike täiuslikku õndsust näeb,
kes näeb mu daami teiste daamidega.
Ja see, kes temaga koos käib ehk läeb,
au andku Issandale hardusega.

Ta ilust kõikidesse maha jääb
küll tänu, mitte õelust kiivusega.
Kes tema ligi viibib, seda süleb
ta välja armastuse, truudusega.

Kõik alandub ta õrna pilgu ees.
Kel olekski veel meeles omakasu,
kui au ju tema läbi saadaks' rohkelt?

Nii palju õilsust on ta tegudes,
ei hingerahu enne rindu asu,
kui kergitust ei saada armuohkelt.

Sel sonetil on kolm osa. Esimeses ütlen, missuguste inimeste seas mu daam näis kõige imetlusväärilisem. Teises ütlen, kui rõõmutoov oli tema seltsis olek. Kolmandas nimetan mõju, mida ta teistesse avaldas. Teine osa algab sõnadega: "Ja see, kes"; kolmas: "Ta ilust". Viimane osa jaguneb omapuhku kolmeks. Esiteks ütlen, mis mõju ta naistesse avaldas, nimelt nende eneste suhtes; siis, missugune see mõjuavaldus neisse oli teiste suhtes; lõpuks, kuidas ta imeliselt mõjus mitte üksnes naistesse, vaid kõigisse, ja mitte ainult oma juuresoluga, vaid ka sellega, et ta teod meelde tulevad. Teine alaosa algab sõnadega: "Kõik alandub", kolmas: "Nii palju õilsust".

Taas saatsid kaks õilist daami minu poole paluma, et

neile saadaksin midagi oma riimitud sõnadest; mõeldes nende peene vaimu peale, otsustasin neile mõnda saata ja teha ka midagi uut, mida siis saadetavale juurde võiksin lisada, et nõnda aupaklikumalt täita nende palveid. Kirjutasin siis ühe soneti, mis jutustab minu seisukorrast, ja saatsin selle neile koos eelmise sonetiga ja veel tollega, mis algab sõnadega: "Oo tulge, kuulge". Sonett aga, mille siis luuletasin, algab sõnadega: "Teispoole viimast sfääri tiivutab".

Sel sonetil on viis osa. Esimeses ütlen, kuhu läheb mu mõte, mida ma ühe ta mõju järele kutsun. Teises ütlen, mille tõttu see mõte üles läheb (see on, kes teda sunnib ses suunas minema). Kolmandas ütlen, mis ta nägi (nimelt ühe seal üleval pühitsetava daami), ja siis nimetan teda vaimuks-rändajaks, kuna ta vaimuna sinna üles läheb ja seal püsib miski rändajana, kes kaugel on oma kodumaast. Neljandas ütlen, kuidas ta seda daami näeb (nimelt sarnases olemuses, et ma seda ka ise aru ei saa, see tähendab, mu mõte tõuseb teda vaadeldes oma olemuses nii kõrgele, et mu mõistus enam ei suuda temast aru saada, kuna meie mõistus noisse õnnistatud hingedesse suhtub nagu nõrk silm päikesesse, ilmatarga ütelse järele ta Metafüüsika teises raamatus). Viiendas osas ütlen, et kuigi ma seal, kuhu mind mõte kisub (nimelt ta imetlusväärilise olemuse poole), midagi ei või näha, ma ometi mõistan, et säärane mõtlemine on üleni täidetud mu daamist, kuna ma ta nime nii sagedasti tajun oma mõtetes. Ja selle viienda osa lõpus ütlen: "Kuid, daamid", et mõistetak, et need, kellele kõnelen, on naised. Teine osa algab sõnadega: "See tõus"; kolmas: "Kui oma rännu"; neljas: "Kuid milline see"; viies: "Nii mõistan". Jaotamist võiks läbi viia veelgi peenemalt, ja kõike võiks veel palju arusaadavamaks teha; kuid vahest jätkub sellest, ning ma loobun üksikasjalisemast jaotamisest.

Teispoole viimast sfääri tiivutab
end ohe, tulles minu südamest.
See tõus on tulnud vastsest Tarkusest,
mis nuttev Amor talle õpetab.

Kui oma rännu viimaks lõpetab,
ta leiab imelise naise eest.
Ning selle aust ja hiilgusest
vaim-rändaja kui löödud seisatab.

Kuid millisena paistnud talle ime,
ei tea, sest südamel on arusaamist
ta kõnest vähe. Tahab jutustada,

nii mõista, üksipäinis sellest daamist,
sest kuuleb sageli Beatrice nime,
kuid, daamid, see ka kõik, mis aru saada.

43.

Pärast seda sonetti oli mul imelik nägemus, milles esi-
nesid asjad mõista andes mitte enam kõnelda sellest õnnis-
tatust senikaua, kui ma võin väärilisemalt teda käsitada.
Ja et sinna maale jõuda, näen niisugust vaeva, kui iganes
võimalik, nagu ta seda ise ka tõesti teab. Ja kui Selle
tahtmisel, kelle läbi kõik asjad elavad, mu elu veel mõned
aastad kestab, loodan tema kohta seda öelda, mida ial enne
pole kellestki öeldud. Ja siis olgu Selle meele järele,
kes on kõige armu ja helduse Issand, mu hingele lubada vaa-
tama minna oma daami hiilgust, see on, selle õnnistatud
Beatrice aupaiestet, kes Seda palgest palgesse näeb,

Qui per omnia saecula benedictus¹.

Amen!

---

¹ Kes läbi kõigi aastasadade on õnnistatud.

Francesco Petrarca
(20. juuli 1304 - 18. juuli 1374).

Kevade tagasitulek.

Zephyros¹ ilmub ja toob ilma hele
ja lilled, rohud, õrna sugu ka:
too häädja Prokne, nutja Philomele²,
ja kevade nii valge, punaka.

Eks väljad naera siis, ilm sätendele,
Jupiter röömsat tütart jäljenda;
õhk, vesi, maad on aldid armudele,
ja iga elaja siis võtab armasta.

Kuid mulle, väsinule, ohkamised
siis tulevad, mis rinnust kisub see,
kes taevasse viis võtmed ülesse.

Ja lauljad linnud, aasad õilmelised
ja naiste ilus ilmed mahedad
on kõrb ja julmad, valjud, valusad.

Sekstiin

Ju vingjas õhk ja hingemattev udu,
mis tuulekeerus ajab aurupilvi,
on valmis piserdama tüütut vihma.
Ja tardusid kristalliks kärmed jõed
ja orus, mille põhja katsid viljad,
on, kuhu ka ei vaata, härm ja jää.

Ka südameski on mul külm ja jää,
ja mõtted rõhuvad kui udupilved,
mis rängalt laskunud on orgudele,
sest armutuultel pole sinna pääsu,
kus liikumatus kangestuses jõed
ja pilvist nõrisemas aeglast vihma.

-----
¹ Zephyros - mahe edelatuul antiikmütoloogias.

² Prokne ja Philomele - Ateena kuninga Pandioni tütarred; esimene moondati müüdi järgi pääsukeseks, teine õbbikuks.

Kuid kauaks ikka nõrgub pilvist vihma?
Lõõb järsku soojaks, kaovad härm ja jää,
jões paisutavad uhkelt paljast rinda,
ei varja taevasina udulinik,
mis kärjstatud raugematust tuulest,
ja lumevaiba rebib puruks org.

Kuid mis sest kasu, kui on õitsel org?
Ei vihm, ei päike muuda hingepeina;
tuul olgu jääne, olgu õrnalt paitav,
ei donna südames lõõ sulaks jää,
ei kuma kallid pale läbi udu,
vaid ennem kaovad mered, järved, jõed.

Ja kuni merre valguvad veel jõed
ja kiskja roomab orgu kuuma eest,
pilk imeline mattub uduloori,
kus minu silmad piserdavad vihma,
ja imeliselt rinnalt jää ei kao,
mis sulamata minu ohke tuulest.

Kuis mitte tunda röömu igast tuulest
siin vangipõlves kahe jõe vahel,
mis toovad rohelist ja õrna jääd?
Sest ilust orgudesse sõna viin,
ei peata teel mu rühki vihmahoog,
ei põua kuumus ega aurav udu.

Ei ilal kadund lumi uduna
nii tuule eest või jõest vihmavesi
ja jää, kui tänavu, kus orus palav.

* * *

Ei nähtud eal, kui hommikudu paotus,
nii kaunist päikest tõusmas taevaranda,
ka vikerkaares eal ei imeks panda
nii palju kirkust, mida annab laotus,

kui seda kahe silma vahel jaotus,
kui armastuse ikke võtsin kanda.
Ei suuda sellele ma nime anda,
sest sõnad selle pilgu ees on maotus.

Ja samas nägin nagu imeväega
siis Amorit ma selle pilgu särast -
sest ajast kõiki teisi pilke vihkan.

Sennuocio, seal ta vibu hoidis kõega!
Ma pole kindel oma elu pärast,
kuid siiski teda taas ma näha ihkan!

* * *

Su pääle tulgu taeva leekiv rahe!
Ei tammeterud nuuma sind, sa neetu,
vaid vara, ligimestelt kokkuveetu;
vaid kuritegusid teeb teoks su tahe;

Su pesas pesitseda sel on lahe,
kes roima armastab ja ilget reetu;
vein, säng ja söök on kõik su pühakspeetu -
sa oled täiuseni viinud pahe.

Su majas tüdrukuid ja rauku kisab¹,
ja nende ringis näed sa Peeltsebuuli¹,
kes tantsuhoole pörguleeki lisab.

Sa enne tundsid hoopis teisi aegu,
kui käisi paljajalu keset tuuli, -
su elu jumalani lehkab praegu.

P r a n t s u s e .

Pierre de R o n s a r d

(11. sept. 1525 - 27. dets. 1585).

Nääd, kus nii maad kui taevast täidab rahe
ja libe jääpind katab nõlvakuid,
kus nõnda pelgab põld ees seisvaid kuid,
et juukseid turritada tal on tahe,

nääd, kus käib ringi tuul, nii jõnk ja jahe,
lõõb uppi kaljusid ja murrab puid,
kus, õhku saates häädeid raevunuid,
on meri tõusnud üle kaldavahe,

nääd põletab mind arm, ja talve jaks,
mis jäätab kõik, liig nõrk on jäätamaks
mu tule igikustumatut sära.

Nii, armastajad, minuga on lood:
mind suvel hauda viivad külmahood
ja talvel põlen leekides ma ära.

* * *

¹ Peeltsebuul (Beelzebub) - deemon, piiblis ka saatana teisiknimi.

Oo käskijanna, otsa rahulise
su kaisus leida tahan: pole nõu
muud au mul otsida, kui et su põu
mu hinge saaks kord, kui sind suudlen ise.

Kes Marsilt rindu saanud taplemise-
ja lõõmatule, sellelt sõjakõu
las võtta eluea ja raevujõu,
las olla selle surmaks piigivise.

Jah, olen arg, kuid tahan seda vaid,
et saja aasta pärast rahumaid,
Kassandra, otsin minnes sinu juurest.

Nii surra suurim õnn on küllap vist,
kui olla kuulsam kasvõi Caesarist
ja ülistatud Aleksander Suurest.

Jean de La Fontaine
(8. juuli 1621 - 13. apr. 1695).

A e d n i k   j a   t e m a   h ä r r a .

Üks aianduse harrastaja,
pool kodanik, pool talumees,
kel teatud külas oli maja,
ka kena aiakest kord haris selle ees.
Ei seignud ükski lapp ta krundist tühipaljalt:
siin võrsus oblikaid, seal salat lokkas haljalt
ja igaks peoks Margot buketi leidis siin,
kus muide õitses ka hispaania jasmiin.
Ent kõike seda head üks ablas jännes rikkus.
Läks lossihärrat mees ses asjas tooma toeks,
sest häbematu loom nii tihti aeda tikkus,
et kujunenud näis see talle lausa moeks.
"Kui löksud vähemalt," mees ütleb, "talle loeks!
Ma usun, ta on nõid." "Ah nõid? Küll ma veel vaatan,"
on härra vastuseks. "Teen selgeks selle loo -
ei pääse meie käest ta kuhugi, Miraut!
Ausona minu poolt, ta olgu kas või saatan!"
"Ja millal tulete?" "Ma tulen otsemaid."
Kui sulastega koos teokohale nad said,
siis härra kõigepealt heaks arvab süüa lõunat.
"Kas teie kanapraad," ta küsib, "on ka hea?"
Kõik uljalt käratsedes sõõvad;
siis jahipasunad niisugust lärmi lõõvad,
et vaesel mehel huugab pea.
Mis sünnib aiaga, on kõige halvem aga:
seal sõjaseisukord on kehtiv jubedaim.

Jää jumalaga, leht ja taim,
kõik pattapandav, jumalagal
Ja ütleb vaene mees: "Oh seda vürstijanti!"
Ei hooli keegi sest, ent teevad pahandust
seal mehed koertega, nii et kõik maa on must.
Kui tooks nüüd tuhat jänest just,
siis sajadega ehk nad teeks nii palju santi.

Kui, väiksed vürstid, teil on mõni tüli vaid,
siis kutsub ainult juhm teist appi kuningaid.
Ei maksa ialgi toeks tuua nende piiki,
neid sisse lasta oma riiki.

S a k s a .

Paul Fleming

(5. okt. 1609 - 2. apr. 1640)

V a s t u o l u i s e e n d a s .

On asjata, mis teen, ent teen ja teen ma veel,
sest saatus tahab nii. Mis nõuda siis võib meel?
Taas lähen enda teol ja enda vastu sõtta,
end müün, et ise siis kaup endalt vastu võtta,
end võidan enda jõul. Käib äge sõjasõit,
kord on mu vaenlase, kord jälle minu võit.
Pean ennast vaenlaseks ja ennast sõbraks samas,
mus rahu on ja riid, üks teist on väsitamas,
niikaua kuni on mu keha nõdralt maas.
Kuid vilgast vaimu see ei puuduta üks raas -
ta ärkab kisaga, kui peremees just suigub.
Et ise taarun ma, siis minu vaimgi tuigub,
teeb tihti teist kui peaks: et õige oleks nutt,
nüüd joosta, karata ja naerda tal on rutt.

Andreas Gryphius

(2. okt. 1616 - 16. juuli 1664)

F r e i s t a d t i l i n n a h ä v i n g u s t .

Mis veel pean nägema? Kord kuri katk ja kadu,
kord näljakahvatus on rüüstanud su radu,
kord tükiid mürtsusid, kord sõjavägi käis
ja meie varadest sõi kõhu endal täis,
nüüd aga tõi üks 88 veel tuhatkordset lisa,
üks 88, mis oli 88, täis hirmsat hädakisa,
ja tegi koguni, oh Freistadt, paljaks su
nii nagu oksadest torm laasib seedripuu.

ja ootamata veel. Päev lõppes ehakumal
ja taevas tähti näis; siis tuli unejumal,
kel kaasas unenäod; õõrahu pidas hoolt,
et murevarigi kaoks ära igaltpoolt,
kui peale hakkas lärm. Mis kohutavat kõue
ma kuulen endas veel, sest see on jäänud põue,
kui meelde tuleb kõik! Lõõb tuhisema tuul,
õhk müriseb, ees pilv on vabiseval kuul
ja Freistadt leegitseb. Maast üles taeva ajub
tuld, suitsu, südemeid. Üks maja kokku vajub
ja teise sätitab. Kus suits ei ole paks,
on juba tuhk ja põrm; on tukikuhilaks
saand kõige uhkem saal. Kuskohta kadus raatus
ja mis on tornide ja kohtukoja saatus?
Ka kirikuil on lõpp! Oh, Freistadt, kas on nii,
et kivigi ja raud siin pole surmast prii?
Kas müürigi kaotab jõu? Kas keegi ei saa päästa?
Kas ükski abimees ei taha hukust säästa
ühtainust seinagi? Lõpp käes on nüüd, oh jaa,
ja pakku selle eest ei miski enam saa.

Nii suure ilma kord, kui tunnikene lõõb,
kõu väävilloomaga ka üpris ära sõõb,
maatasa niidab kõik. Mis nutvaid rahvakarju
koos lastega ma näen seal otsivat veel varju?
Oh lapsed, isamaad te tundma saite vast!
Ei hooli tuleloom küll mingist pärijast!
Ei linna enam näe. Kõll kõik on segi aetud
ses punas tumedas! On majad tuhka maetud
ja enda rususse. Kas leidub onnetuid,
kes sütehunnikuist peaks leidma kalleid luid?
On uni paljusid ju leekidele reetnud.
Neid näeme, keda loom on küpsetand ja keetnud,
ja meil ei ole nõu. Oh muusad, kaotsi läind
on teie varad ka! Hull lõke kallal käind
on täie vihaga ka sellel, mis on põha,
ja lehejäänuseid nüüd metsa puigstab üha;
mis välja uurinud kõik eal on mõttelend,
mis läbi surelik teind igaveseks end,
kaob ainsa tunniga. Meil tallata on voli
sel peal, mis eile veel suur kunst ja tarkus oli!

Oh et mu Saksamaa saaks üle tulest sest,
mis tuules sündinud on kiirest südamest
ja mis meid tuhaks teeb! Kui ära kaob kord õelus,
siis kõigest hukkunust saab vanast rikkam tõelus,
siis sina, surnud linn, taas tõstad üles pea
neist varemeist ja sul siis õhu käes on hea,
sest seal, kus kõik on jäänud nüüd tule-suitsu alla,
taas sinu toredus kui roos siis puhkeb valla.
Mis praegu otsa saab, heaks teevad targad käed,
mis soove täidavad, ja hoopis uued väed
siis võimust võtavad. Ei ole siis su seinad
täis enam ahastust, ja seal, kus nüüd on leinad

ja hädad üksines, kus nääd on meie pääl
suur taeva viha vaid, seal kõlab hoiskehäääl,
mis tulvil lusti on. Uus tornistik meid kaitseb
ja uhkeis majades siis julgeolu maitseb
meist igatks. Ka piik ja mook, mis roostest kahk,
ei endist moodi jää - neist kirves saab ja sahk.
Siis aususestki meil ei ole enam puudust
ka temast sündivat taas näeme kadund truudust.

Friedrich Gottlieb K l o p s t o o k
(2. juuli 1724 - 14. märts 1803).

Õ p p e t u n d .

"Kevad, Aädi, on tulnud.
Õhk on hele, taevas on sinine, lõhnab lill,
armas on läänetuulte hingus,
laulude aeg, Aädi, on tulnud."

"Ei või ma laulda, sest pajulinnud
kurdiks mu kõrvad siutsusid!
Palju parem on kiikuda okstel mul
ja vahtida ennast kristalsest ojust."

"Sa ei taha laulda? Arvad, et ema
ei oskagi tõrelda?
Õppima pead, kevad on käes!
Palju on võlusid kunstil
ja vähe kevadel päevi.

Tule ära kiikuvast oksalt
ja kuula, mis kunsti võlust kord laulis
mulle Orphea, õõbikute kuninganna.
Kuula, ma hakkan sellest laulma,
kuula ja laula järele.
Nii Orphea laulis:

Puhu vilest kord kõlal, mis äha kerkib,
kord äha vaiksemalt, kuni kaovad kõik toonid,
rõkka siis nii, et kohavad metsade ladvad,
puhu vilest, vilest, kuni roosinuppudes
kaovad kõik toonid."

"Ah, ma ei laula järele, kust ma oskan!
Ära tõrele, ema, ma ei laula järele.
Ent kas ei laulnud midagi veel
õõbikute kuninganna?
Midagi sellest, mis palgelt viib puna,
puna palgele toob ja voelama, purskama pisarad
pane?"

"Veel rohkem, veel rohkem!
Ah, et sa seda mult küsisid?
mis rõõmu, Aädi, see mulle küll teeb!
Ta laulis, laulis ka sõdamelaulu!

Nüüd otsin ma sulle noorima puu
ja aitan sul painutada oksa,
et sa ligemalt näeksid end hõbeojast.
Ka seda lasi kuulda
Orphea, laulude kuninganna:

Noormees seisis ja põimis pärga
ja laskis selle nuttes peost;
näitsik seisis ja hakkama sai
sellega, et ta noormeest toredalt vaatas.
Siis laulis õõbik oma ülema,
oma hinge vapustava laulu.
Siis tormas näitsik noormehe juurde,
noormees näitsiku juurde,
siis nutsid nad armuõnnest!"

S õ d u r i d .
(Katkend)

.....
Sõduri suurus? Jah, kui ta võitleb vabaduse eest
või mõne koletise vastu,
tapab selle, aheldab: siis on sangar
üllas ja surematust väärrib.

Aga kui ta pole muud
kui vallutaja
ja te taote trummi ta auks, kui peaks
pigem häbiposte püstitama: ons seegi siis suurus?

Ja kui te seda suurust temaga koos
koguni vähendate, pisendate, niipea
kui võimukal sammul astuvad sisse
Attilad ning Timuurid? .....

Gottfried August B ü r g e r
(31. dets. 1747 - 8. juuni 1794).

L e n o o r a .

Hirm palgel ärkas unenäost
Lencora koiduajal.
"Mind jätsid, Willem, oma jaost?
Või surid võoral rajal!"
Ta oli lipu kannul käind,
kui vägi Praha alla läind:
sest päevast vaikis peiu,
täis muret nuttis neiu!

Küll valitsejad üheskoos
süüd tundes jätsid lahu
ja nõudsid lõppu tülihoos
ning tegid viimaks rahu.
Küll ruttas vägi hulvana
täis rõõmu pilli mänguga
aupärjal koduteele,
üks tottas teise eele.

Küll iga tee ning raja pääl
läks noor ja vana vastu:
siin hõiskas õnn, sääl rõõmuhääl,
tääl töötas pisar kasta.
"Au Isal!" hüüdis abikaas.
"Oh tere!" mõrsja rõõmustas.
Lencora oma ootis,
suuandmist, armu lootis.

Ta küsis siin, ta küsis sääl,
ta nõudis iga nime:
ei annud otsust ükski hääl,
kui oleks kurt ja pime.
Sai vägi läinud lauluga,
täis viha juukseid katkus ta
ja viskas ennast maha,
põsk kuumas meelepaha.

"Oh Issand, ise halasta!"
nii hüüdis kohkund ema.
"Laps, mis sul on? Mis kurdad sa?"
ja võttis kaenla tema.
"Oh ema, kõik on otsas nüüd!
Et lõpku ilm kui minu hüüd!
Ei Jumal minust hooli:
ta teeb mull' nuhtlusnooli!"

"Oh Jumal, aita armuga!
Laps, "Meie Isa" palu!
Mis Jumal teeb, on laitmata.
Ta vaigistab su valu!"
"Oh ema, tühi jutt on sul!
Hääd pole Jumal teinud mull'!
Küll olen palveid teinud,
ei ilmas abi näinud!"

"Ei jää see ial abita,
kes teab, et Jumal taevast.
Ehk pühast sakramendist sa
saad kergitamist vaevast?"
"Mis minul südant surub nii
jääb sakramendist samuti!
Ei saada miski silma,
mis läinud teise ilma."

"Laps, ehk ju kaugel Ungrimaal
mees on su meelest heitnud?
Ehk on sind jätnud sõja a'al
ja teise kaasa leidnud?
Et mingi, laps, ta süda pääl'!
Ei kasuks saa see ilmas säääl:
kui astub surm ta ette,
teeb valu talle pete!"

"Oh ema! Mõõdas kõik mu eel!
Kõik kadund minu silmas!
Surm, surm mull' ükski osaks veel!
Oh puuduksin ma ilmas!
Mu küünal, kustu jäädavalt!
Õõks sure, sure hirmu alt!
Ei Jumal minust hooli:
ta teeb mull' nuhtlusnooli!"

"Oh Jumal, anna armu veel
su vaesel' lapsukesel'!
Ei tea ta, mis räägib keel
süüd andes Igavesel'.
Laps, ilma kurbust unusta
ning nõua taeva hoolega:
siin lobda vaikselt vaevast,
säääl leiad peiu taevast."

"Mis, ema, taeva õnnistus?
Oh ema, mis on põrgu?
Kus peig, säääl taeva õnnistus,
kus Willem pole, põrgu!
Mu küünal, kustu jäädavalt!
Õõks sure, sure hirmu alt!
Maa pääl, ei taevast taha
ma peiust jääda maha!"

Meelt ära heites heitles nii
Lenoora jampsitujul:
ta taeva Isal' andis süü
ning sonis kurbuskujul.
Ta väänles hirmul rängasti
ja kaebas päikseveeruni,
kui hiilgel ilma nägi
ju taevast tähtivägi.

Ja õues? Kuule, kopp, kopp, kopp!
Kui kostaks kabjamüdin.
Ja kannus kõrab ropp, ropp, ropp!
Ning kuulda trepitidin.
Ja kuule, kuule, ukselink
ju tegi tasa tinglinghink!
See sona kõmbel kõlas
ja neiu kõrva helas:

"Eks kuule, laps? Uks lahti tee!
Kas valvad, armukene?
Kas oled truuks jäänd minule?
Kas nutsid, naersid enne?"
"Või, Willem, sa? Nii hilja ööl?
Mul polnud püsi silmaveel:
ma valvan leinaaegu.
Kust tuled sina praegu?"

"Meil sõiduks antud ainult öö.
Ma tulen Böömist kaugelt.
Sind kaasa võtta näüd mu töö,
sest pühi pisar laugelt!"
"Oh Willem, tuppa rutuste!
Näe, salus lõõtsub tuulele.
Oh tule, armutooja,
mu kaela, kaenla sooja!"

"Et mühisegu metsa sees,
tuul lõõtsutagu salus!
Must kaabib, kannus keeluks ees,
ei tohi tuppa talus.
Kuid kähku teel' end valmis tee
ja hüppa musta turjale!
Meil tuhat versta võita:
veel täna pulma sõita."

"Kas tahad tuhat versta veel
mind mõrsjavoodi viia?
Kell alles ulub torni pääl:
üksteist ta võttis lüüa."
"Näe, vaata, selgest paistab kuu.
Ja kooljas kiir, kui keegi muu.
Veel täna sinna jõuan,
sind abikaasaks nõuan."

"Kus on su pulmakambrike?
Kus, mis su pulmavoodi?"
"Siit kaugel, vilu, väikene:
kuus lauda, laeka moodi."
"Kas aset mull'?" "Küll sull' ja mull'!
Et ehi, hüppa, virk kui tuul!
Ju pulmavöörad lootvad,
sind pikisilmi ootvad."

Siis üles hüppas armuke,
sai musta turja pääle;
toeks peiu oli temale,
toeks tema valge käele.
Ja tuhat nelja, tuhk ja tolm,
käis läbi laante üks, kaks, kolm,
et hobu kiirest rühkis
ja kivist kirmeid pühkis.

Ja paremal ning pahal käel,
mis mõõda lendasivad
neilt nõmmed, sõõdis ikka pääl',
kuis sillad paugativad!
"Kas mõrsjal hirmu?" Paistab kuu.
Hei! Kooljas kir, kui keegi muul
"Kas mõrsja kardab kooljat?"
"Oh ei! Kuid jäta kooljati!"

Mis laulu kuulda oli sääl?
Miks rongad parves näha?
See surmalaul, see kellahääli:
"Nüüd matkem surnukeha!"
Ja ligi jõudsid mattijad
ja need, kes kirstu kandsivad.
Laul oli sarnaline
kui tiigis krooksumine.

"Kui mõõdas kesköö, laulage
ja matke kaebusega!
Nüüd nooriku viin majasse:
et pulma vöörastega!
Ja kõster, oma kooriga
mull' pulmalaulu kõrasta!
Papp, pane sa meid paari,
kui muidu moori, vaari!"

Laul vaikis, matus kadus siis.
Salk sõna kuulda võttis
ja järel kopp, kopp, kaks, kolm, viis,
just musta kannul tõttis.
Ja ikka käis, mis tuhk ja tolm,
mis tuhat nelja, üks, kaks, kolm,
et hobu kiirest rühkis
ja kivist kirmeid pühkis.

Kuis lentsid paral, pahal käel
mäed, puud ja poosad sinna!
Kuis võtsid kumbki külje pääl
jööd, külad mööda minna!
"Kas mõrsjal hirmu?" Paistab kuu.
Hei! Kooljas kiir, kui keegi muu!
"Kas mõrsja kardab kooljat?"
"Oh! Jäta hauda kooljad!"

Ja ennäe, ennäe! Võlla all,
mis kena tähtsimine!
Kuu valges silmal nähtaval
salk paistmas imeline.
"Sasaa! salk, mind nüüd kuule sa:
Mu järel tule rutuga,
et tantsid pulmamängi,
kui heidan mõrsjasängi!"

Ja tondisalk kui tuulehoog
ta järel tihin, tuhin;
kuis kahab marust pilliroog,
nii oli nende vuhin.
Ja ikka pääle, kipp, kapp, kopp,
käis läbi laante lipp, lapp, lopp,
et hobu kiirest rühkis
ja kivist kirmeid pühkis.

Kuis lendas maas kuu paiste all
kõik mööda kiirusega!
Kuis lendas kõrges üleval
ka taevas tähtedega!
"Kas mõrsjal hirmu?" Paistab kuu.
Hei! Kooljas kiir, kui keegi muu!
"Kas mõrsja kardab kooljat?"
"Või! Jäta hauda kooljad!"

"Vist laulab varsti kukk? Must, must!
Kell varsti liivast tühi.
Must, must! Tuult tunnen hommikust!
Käi kähk lenda, rühi!
Ja meie tee, ju lõpnud see!
End, pulmavoodi, lahti tee!
Sõit kooljatel on kiire:
käs meie käigu piire."

Ja raudne värav paistis eest:
must kiirest, kiirest sinna.
Lõi sõltja piitsal luku seest,
ei keelnud riivid minna.
Ja lahti lentsid väravad
ning tulist sõitsid sisse nad:
säält paistsid surnuhauad
ja kalmukivilauad.

Ja kähku! Huu! Ohoh! Ahaa!
Uhuu! Mis hirmus ime!
Täkk täkilt pudes põrmuna
kuub sõitjalt, ehted, nime.
Päälaelt lendas maha juuks,
pää ise muutus paljaks luuks,
ja luieks lagus keha,
ei kella, möoka näha.

Must ajas pästi koledalt,
tal purskas tuli ninast.
Ohoh! Ja alla ülevalt
ta kukkus, kadus pinnast.
Hull ulumine tuule käest
ja vingumine hõua seest!
Lenoora süda võitles
ning surmahirmus heitles.

Kuuvalgel vaimud tantsisid,
kui oleksivad saajal.
Mis mõrsjal kõiges olnes süüd,
nad laulsid hõua rajal:
"Ehk lõhkeb süda, kannata,
kuid Jumalaga lepi sa!
Siin on su elu lahus,
säääl, andku Jumal, rahus!"

Johann Wolfgang G o e t h e
(28. aug. 1749 - 22. märts 1832).

R o o m a e l e e g i a t e s t .

XIV

Süüta mul lamp juba, poiss! - "Kuid valge on, tahti te nõnda
asjata raiskate vaid. Luukisid sulgeda ju
aeg pole käes, sest päikegi veel pole määe taha läinud!
Veel pool tundi ja siis õhtune kell alles lõõb." -
Õnnetu! Tee, mida kästud! Ma ootan ju siin oma neidu!
Õõ hea käskjalg lamp trööstigu niikaua mind!

XVII

Vihkan ju mõndagi häält, üle kõikide on aga mulle
vastik penide klähv - nuhtlus on kõrvale see.
Vaid õhtainsat koera ma haukumas tihtigi kuulen
röömuga, ning see on see koer, keda naaber mul peab.
Sest ükskord tema haukus mu neidu, kui vargsi mu juurde

hiilis ta. Haukudes loom reetiski peaaegu meid.
Kui see klähv kõlab nüüd, pean mõtlema: taas tuleb armsam!
Või siis meenub see aeg, kui tuli tõesti ta kord.

Kõneleb tättarlaps.

Su silmis, armsam, sellist tusatuju
näen, et see marmorbüst sa oleks nagu,
mis vaikselt seisab siin, su enda jagu.
Ja elutumgi tast. Meil jutt ei suju.

Vaid reetlik vaenlane peab näo ees uju,
kuid sõber siiralt pale ulatagu.
Ma otsin sind, kuid sina otsid pagu;
JAA siiski siia - otsekui see kuju.

Kas kuulen lahket sõna veel? Ja kummalt?
Või tuleb mõlemate külmust kanda,
sest üks on kivist, teine verest-lihast?

Kuid aitab sõnadest! Niikaua tummalt
suud sinu kujule ma tahan anda,
kui armukadedalt mind haarad pihast.

Mailaul.

Kui kaunis mulle
maailm on taas!
Kui soe on päike!
Kui haljas aas!

Su paistel avab
end iga pung
ja üle ilma
on õitsmistung.

Nüüd igal oksal
lõõb lahti õis
ja puud ja pöösad
on häälid täis.

Oh kallid, kallid,
kui väga sind
pean armsaks mina,
ja sina mind!

Ja igas rinnas
on lust ja lõõm.
Oh maa, oh päike!
Oo õnn, oh, rõõm!

Nii armas lõõle
on lend ja liir
ja lilledele
kuum koidukiir

Oh arm, oh kevad! -
kuldkaunim veel
kui hommikpilved
seal taevateel.

kui mulle sina,
oh sa mu kuld,
kes üheks lauluks
uut rõõmu, tuld

ja noorust andsid.
JAA ikka nii!
Õnn sulle ikka
ja alati!

K ü ü d i m e e s   K r o n o s e l e ¹.

Kiirusta, Kronos!
Kihuta mürinal traavi!
Mäest alla läheb tee.
Südame iiveldama
paneb su aeglane sõrk.
Las käia, las raputab!
Üle kivide-kändude kähku
elu keskele vii mind!

Tee veerel õõmaja vari
ligi sind veab
ja tütarlapse pilk
lävel värskendust tootab.
Tütarlaps, mulle kah
seda kobrutavat jooki,
see terve ja värske pilk!
Ja teele, mäest alla siis!

Nüüd aga jälle
löötsutades, vaevaselt
mäkke sammhaavali!
Edasi, mitte nii loilt,
püüdes ja lootes üles!

Ennäe, päike veereb!
Enne kui loojub ta, enne kui
soos mähib udu mind,
hambutult pobisevat,
tudisevat rauka -

Kõrgelt kaugele näeb
elu ülevat pilti!
Mäeharjalt mäeharjale
igavikuaimuses heljub
igavene vaim.

joobnud viimsest kirest,
silmad täis tulemerd,
tahan jõuda su vankris,
pimestatud, tuikudes
põrgu õise värava ette.

Tuututa sarve, vader!
Kihuta mürinal traavi,
et Orkus² märkaks - me tuleme,
et juba uksel võtaks
lahkesti vastu meid peremees.

K u u l e .

Jällegi sa orus, mäel
hõbekangast kood,
jälle viimaks imeväel
selgust hinge tood.

Meelde tuleb õnn ja piin,
kõik, mis maha jäi.
Keset rõõmu, kurbust siin
üksinduses käi.

Pehmes paistes on maailm -
metsad, maad ja veed.
Valvad nagu sõbra silm
minu eluteed.

Võola, jõeke! Iialgi
rõõmsaks ma ei saa.
Armastus läks mööda nii,
sõprus, truudus ka.

---

¹ Kronos - Aeg.

² Orkus - allmaailm.

Mullegi kord elutee
head tõi omajao.
Ah, mis piin, et meelest see
ialgi ei kao!

Jõeke, läbi luhtade
voola rahuta!
Voola, minu laulule
kaasa vahuta

talveõõl, kui paisutab
laineid maruhoog,
kevadell, kui kaisutab
haljust sinu voog.

Õnnis on, kes sõbraga,
kuigi muu kõik kaoks,
üheskoos võib maitseada
seda, mille jaoks

teistel elukeerises
puudub kõrv ja silm,
ja mis virgub südames
siis, kui uinub ilm.

S i s s e p ä ä s .

Huuri¹:

Seisan täna valvurina
paradiisi ukse ees,
ja nüüd nõutu olen mina:
kahtlane sa tundud, mees!

Kas sul kaitstes usuveenet
küllalt leekiv oli ind?
On sul säärasest tööd või teenet,
et võiks sisse lasta sind?

Kui sa suutsid kohust täita,
vägiteod sind siia töid,
oma haavad ette näita,
ja sa sisse saada võid.

Luuletaja:

Pisiasju ajad taga!
Värv kohe lahti tee!
Inimene olin, aga
ikka võitleja on see.

Erksa pilguga mind hinda
ja sa põues haavu näed:
mõnda elu lõi mu rinda,
aga teisi - kalli käed.

Siiski kiitsin kalli trundust,
kiitsin elu - et seal veel
armastusest pole puudust
ja et elab tänumeel.

¹ Huuri - islami paradiisi kaunitarid.

Omal postil seisin vahvalt,
seal kus parimate read,
ja mu kohta ausalt rahvalt
kuulda võid nüüd ainult head.

Usu mind: sa toimid hästi!
Ava mulle paradiis!
Igavikke igavesti
sinu kõrval loen ma siis.

P r o m e t h e u s .

Kata oma taevas, Zeus,
pilvede sompu,
ja nii nagu poiss,
kes maha taob ohakapäid,
maast taamesid kisu
ja mägesid kõiguta;
sa mulle mu maa
pead, siiski jätma
ja minu onni, mu enese kätetöö,
ja minu kolde,
kus leeki tuli
sind kaadedaks teeb.

Ei ole midagi päikese all
väesemat taist, oh jumalad!
Palveohkeist
ja ohvriarhidest
elab te võim
ja te kõngeks, kui ei oleks
lapsed ja kerjused
kergeuskiikud narrid.

Kui olin laps
ja veel ei teadnud teed,
ma pöörasin eksinud pilgu
päikese poole,
nagu oleks seal kõrv,
kes kuuleb mu kaebust,
või süda kui minul,
kellel hale on rõhutust.

Kes aitas mind
titaanide õeluse vastu?
Kes surmast ja orjusest
päästis mind?
Eks ole kõik su enda töö,
pühalt loomav süda!
Noor ja hea,
sa lasksid end petta
ja tänasid pääsmise eest
magajat seal ülal!

Austada sind? Mille eest?
Kas oled sa kergendand valu
ühelgi koormatul?
Kas oled sa kuivatand pisaraid
ühelgi vaevatul?
Kas mind ei karastand meheks
kõikvõimas aeg
ja igavene saatus,
kes juhivad mind ja sind?

Või arvasid ehk,
et ma elu peaksin vihkama,
pögenema korbe,
sest et viljaks ei valmi
kõik õieunelmad?

Siin istun ma
ja enda kuju järgi
loon rahvasoo,
kes vaevleb, nutab
ja tunneb rõõmu
ja nii nagu mina
põlgab sind?

M u h a m e d i l a u l .

Imetele:
kaljuläte, rõõmust hele,
nagu tähte pilk.
Toitnud tema noorust
hüvad vajumud
keset pöösaid, keset rahne
teispool pilvi.

Noorukvärskelt
tantsib pilvelt
marmorkaljudelle alla,
rökkab jälle
taeva poole üles.

Ulal hariteil ta
kive kirjavate kannul,
kuni julgel juhisammul
kisub kaasa
vennaslätteid.

All, sääl sünnivad ta astest
orus lilled,
niidud
elavad ta kastest.

Ükski org ei teda hoiä,
ükski lill,
mis ta põlvi ämber põimleb,
armusilmil ahvateleb.
Alla tasandikku tungleb
vindavändaline vool.

Ojad sõbralikult
lõõvad liitu.
Laskub niitu hõbeledes,
ja see ebeleb ta ehtes.
Ja need madaliku jõed,
ja need mäestiku nired
rõkkavad ta vastu: vend,
vend, sa vennad võta kaasa,
kanna kaasa taadi koju,
igi-ookeani rüppe,
kes meid sirutatud käsil
ootab.

Käsil, asjata mis avat
igatsejaid sülle haarma:
neelab liiv meid tühjas kõrbes
ennem ju, ning päike älal
imeb verd meist; kõngas
tõkkeks tiigini! Oo, vend,
võta vennad madalikust,
kanna kaasa taadi koju!

Tulge kõik, te, tulge! -

Ja nii paisub
uhkemaks ta, suguvõsa
terveni kui teda kandmas!
Kohisevas võiduhõirus
kingib maile nimed; linnad
kerkivad ta jalajäljest.

Ikka raugematult ruttab
taha jättes marmormajad,
jättes torne leegistipud,
kõik need enda täiustooted.

Seederhooneid Atlas kannab
hiigelõlul; tuhisedes
laksatlevad üle püü tal
tuhat lippu läbi õhu,
hunnituse tunnismehed.

Nii ta enda vendi kannab,
oma aardeid, oma lapsi
rõõmust rökates, vastu
Loojale, kes ootab eel.

S u r m a t a n t s .

Näe, tornimees vaatab kesk südaööd:
kõik hauad paistavad praegu,
kuuvalgel on kalmistu heledaks lööd,
see lebab kui keskpäeva aegu.
Süüal liigutab haud ja veel teinegi ees:
nad tulevad välja, süüal naine, siin mees,
üli valged ja voogavad hamed.

Ju sirutab kederluid lõbutsev voor,
et tantsus keerelda salus,
nii vaene kui rikas, nii vana kui noor,
ent vedikud, need on neil jalus.
Ja kuna ei kehti siin häbikeeld,
siis puistavad nad, ega heidagi meelt,
kõik särgid kuningaste üle.

Nüüd tõstab end reis siin, nüüd logiseb säär,
juhm liigutus haarand neid hulki;
täis klöbinat, klabinat haudade käär,
kui löödaks neil taktiks veel pulki.
See tornimehele kentsakas näib,
ta kõrvus kelm klusaja sosistus käib:
sa mine ja rõõvi üks palak!

See teht nagu mõeld! Rutt siis kaduda tal
on pühitset uste taha.
Kuu sellele võikale tantsule all
veel endiselt valendab maha.
Kuid lõpuks on jätkmas nad keerlemishoo,
taas katmas end rõõuga on see siin ja too ...
Ja vilks! muru alla nad pugend.

Üksainus vaid kepsleb ja komistab teel,
ta haudu kobavat paistab;
kuid nii pole tuska teind keegi tal veel:
ta palakat tuulehoos haistab.
Ta torniust raputab, taganeb taas,
sest õnnistet märke on täis selle kaas:
metallistest ristidest helgib.

Ei puhka ta enne, kui käes on tal särk,
ükskõik, kuhu jäänud see rippu;
ja kätel toeks gooti ehis ja märk,
nii tipult ta ronimas tippu.
Nüüd tornimees vaene, on löönud su hetki!
Keerd-keermelt on nihkumas luustiku retk,
ta kui pikkade koibega ämblik.

Ja tornimees kahvatab, tornimees keeb,
taas annaks ta meeleldi lina.
Ja äkki - ei tea ta enam, mis teeb -
on krapсанд rüü raudkonksu nina.

Kuuhelgid ju tuhmuvad hajuviks,
kell üleval müristab vägevalt üks,
ning all koost puruneb luustik.

A a r d e k a e v u r .

Veetsin päevi väsind jalu,
süda haige, tühjus taskus.
Vaesus, see on suurim raskus,
rikkus, see on ülim hädus!
Lõpetamaks oma valu
aaret kaevama ma jooksin.
Hinge sulle ohvriks tooksin!
Märkis verega mu kätts.

Sõõri sõõri järgi seadsin,
kummalisi tulelonte,
panin kokku rohtu, konte:
valmis posimisetöö.
Nagu õpit, nagu teadsin,
vana aaret koget taigal,
kaevasin ma määrat paigal;
must ja mässav oli õõ.

Ja siis paistis eemalt valgus:
täheha mu poole kiikus,
tagant kaugusest see liikus,
täpselt kui kell kaksteist löi.
Oli saabund juba algus:
helenes kõik ringis muldses
särast, mida kausis kuldses
kaunis poiss mu poole tõi.

Nägin hella silmehoogu
lillepäerja puhmast tousvat;
ja siis nägin teda seisvat,
taevalikus säras kand.
Ütles lahkelt, et ma joogu.
Mõtlin: Ei see valem uri,
seda ei või tuua Kuri,
nõnda kaunis on see and.

Rüüpa puhta elu julgust!
Mõistad õpetuse sisu,
ei sind enam siia kisu
tühi nõidumise püüd
kaevama kui arga hulgust.
Õhtul võorad! Päeval rühi!
Hapu nädal! Röömsaid pühi!
Olgu sinu võlum näid.

Reisivarustus.

Ma pidin loobuma: ta pilgu sõra
ei pidand enam ehtima mu elu.
Mil saatus nimeks, pole tšhi lelu -
ja teadlik sellest, pöördusin ma ära.

Muud õnne polnud mul keek ilma käre;
mus puhkes selle, tolle loovutelu:
ei vajalikel asjul polnud võlu -
näis vajalik vaid tema pilgu sõra.

Ma viinalöömast õtlesin end lahti,
toit, uni, sugavus ei enam kõida,
muud annid, seltskond - kõega löin täis tarmu,

et vähe jääks. Nii saan ma rahus mahti
maailmas rännata: sis vaja, kõikjal leida,
ja vajalikema toon kaasa - armu.

Thule¹ kuningas.

Kord elas Thules hallis
üks ustav kuningas,
kel surres tema kallie
kuldpeekri annetas.

See oli tal armsaim maailmas,
koik joodud ta sellest jõi;
ja piar läikis tal silmas,
kui selle huulile tõi.

Ja kui tal tuli siit minna,
siis pärijatele ei
ta keelend riiki, ei linna,
kuid peeker - see andmata jäi.

Siis olid kuningajoodud,
koik rõõmliid ta õmber ja see
ja teade kotta toodud,
sõäl mereäärtes paales.

Ta seisis ja peekri häitis,
sõält viimse soomu jõi,
suult põha peekri heitis
ja merele ohvriks tõi.

Ta nägi, kuis meri lõi valla,
neelas anni voog põhjatu.
Ta silmad langesid alla:
ei tilka ei joodud enam suu.

¹ Thule - antiiksete pärimuste järgi saar kaugeimas Põhjas.

K e t r a j a .

Istusin ma vaikeses töös,
ketramast ei lakand,
sääli üks noor ja ilus mees
astus voki tagant.

Kiitis oma mesisuugt
- polnd ses laiduhõngu -
minu linasarnast juust,
sarnaseidki lõngu.

Ei ükskõikseks jäänd ta kiit,
luba ta ei küsind;
ja siis viimaks katkes niit,
mis nii kaua pdsind.

Ja siis kasvas lõnga kaal,
kuis ma seda ihand -
kiidelda ent samal a'al
sellega ei tihand.

Kui lõng kangurille läks,
tundsin miskit endas,
jalaast jäi aeglaseks,
sõda aina lendas.

Pleekima toon päiksega
kanga alla taeva,
kummardan kui tiigil ma,
teeb see mulle vaeva.

Mis ma oma kambri sees
kedrand omaette,
tuleb - näeb nõud igamees -
lõpuks päikse kätte.

R e t s e n s e n t .

Kord kdalaliseks mul oli üks saks,
ta polnud just mitte mul tšlinaks;
mul oli laual mu tavalist rooga,
mees õgis end täis nii apla hooga.
Mis varund ma, sellest sai järelsõök.
Kui kurguni nautind, mis pakkus mu kõök,
siis kurat ta juhtis mu naabri juure,
kus lahti lasi ta nurina suure:
"Supp värtsikam oleks olla võind,
praad pruunim, ja vein oli vähe käind."
Oh tuhat ja tuline sakrament!
Lõõge surnuks too koer! Ta on retsensent.

K u r e e l u k u t s e .

See kurg, kes meie allikal
kääb kinnitamas keha -
miks pühakoja torni tal
on õigus pesa teha?

Sealt on ta nokaplaksakuid
ju kuulatagi paha;
ei julgeks ükski käsi kuid
ta pesa võtta maha.

Mismoodi tõestab väärrikalt
siis oma seisundit ta?
Eks pühakoja peale talt
ju lange õilsat ... !

M u u s a   p e e g e l .

Ehtimismeelsana kord oja vooluga kiirustas kaasa muusa, kes vaikset paika ta pinnalt otsida püüdis. Muutlik pind kogu aeg aga kärmete keeriste peitu liikuva pildigi mattis, ja raevuga läks jumalanna, kuid oja voog veel nii pilasuul teda takkagi hütüdis: "Mõistagi, tott sa ei näe, liig puhtana on ta mu peeglist!" Sel ajal kaugele ent oli läind juba muusa, ja rõõmsalt järvest vaatas ta end ning peas pani õieti pärja.

T e r v i t u s   j a   l a n k u m i n e .

Mu süda löi: nüüd teele ruttu,
kui ootaks ees mind vägitöö!
Maa juba mähkus õhtuuttu,
mäenõlvadele laskus õõ.
Kui hiiglane, kes valvab ilma,
tamm seisib kandes udurüü,
ja põosaist sada musta silma
õõ minu poole pööras nüüd.

Kuul pilvepalakatest sängis
ükskõiksus oli pilkudes.
Tuul tõusis, lehestikus mängis,
pea ümber lehvis ilkudes.
Õõ tuhat tonti välja otsis,
kuid julgeks jäin ma nende ees.
Vaim leekis tuhatkordses trotsis,
põu tuhatkordses tules kees.

Siis kuulsin ma su kergeid samme,
täis vaikset rõõmu valgus meel.
Mu verelõök, mu hingetomme -
kõik ainult sulle kuulus veel.
Su nägu kumas õisel valgel,
ja õrnust, mil ei ole häärt,
ma lugesin su puhtal palgel.
Kas toesti olen seda väärt?

Oh lankumine kurb ja valus!
Hing pilgus peegelduvat näis.
Su suundlused seal vaikselt salus -
mu armu, õndsust, piina täis!
Sa lähedki, sa varju mattud.
Ah, kuigi ümber õõ on must,
mis õnn on olla armastatud
ja ise tunda armastust!

U u s a r m a s t u s , u u s e l u .

Süda, süda, mis on lahti?
Kuhu jäi su kindel pind?
Said kui teiseks salamahiti!
Mragi ei tunne sind!
Kõik, mis sulle kallis näinud,
muret teinud - kõik on läinud;
puudub rahu, tüttab töö.
Mis sind muutis üleöö?

Kas ta kuju, õrn ja sale,
kätkestav kui kevadõis,
tema truud ja armastus pale
sind nii võimsalt kõita võis?
Ennast kokku võtta soovin,
lahti kiskuda end proovin,
ah, on asjatu kõik see -
kohe tagasi viib tee.

Vastu tõrgun viimse väega,
kuid ei katke nõiepael,
enda loas mind nõdra käega
peab see armas võrukael.
Tema nõitaringis, tean ma,
nüüd ta tahtmist täitma pean ma.
Mis küll mind sealt välja viiks?
Arm, oh arm, mind lase priiks!

U k s j a k õ i k .

Et ennast piiritumas leida,
sa, üksik, kõikusesse end heida.
SÄäl lendub tüütu küllastus.
Ei ole soovid, nõuded paljud,
ei tühjad ihed, sunnid valjud,
vaid endakaojus - üllastus.

Oo, ilmahing, meid läbi puuri!
siis ilmavajumu ennast uuri -
see meie võime ülim proov.
Häid vald juhtijateks vaimed
ja suuri meistreid, siis saad ained,
kes kõike loonud ja kõike loov.

Ja ümber luua kogu loodus,
et tarduseks see poleks soodus -
kõik igavene toimlus seks.
Mis polnud, liikleb ellu ssaades
kas puhtais päikseis, värvjais maades,
ei kuski paika puhkuseks.

Mis pakitseb, see luues koondub,
siis võtab kuju, jälle moondub:
on paigalseis vaid petlik faas,
sest Igavene kõiges kihkab.
Mis olemises pääsi ikkab,
peab pihuks purunema taas.

P u l m a d .

Küll külas oli rahvast koos!
Seal, õeldi, pulmad olla hoos.
Peoruumi trügisin - pillerkaari
lõi siin kes teab küll mitu paari,
ja oma neitut armund moel
siin piidles mõnigi mehepoeg.
"Kuid kus on pruut?" ma suu teen lahti.
Üks poiss mind imestanult vahtis.
"Ehk teab sest asjast mõni muu!
Ta auks me tantsu lõõme ju
kolm õõd ja päeva nii mis kole
ja keegi veel talle mõelnud pole."
Kes elus ringi vaatab sugu,
saab taolist kuulda ühtelugu.

P a t u k a h e t s u s .

A

Kelm, ära enam poe nüüd peitu:
su töös on palju vigasid leitud!

B

On küll, kuid jälle heaks teen need.

A

Kuis siis?

B

Noh, nii kuis igaüks teeb.

A

Ja kuidas hakkasid sa peale?

B

Ma juurde veel tegin vanale veale
paar uut - vaid neid kõik siunavad nüüd
ja meelest läinud on vanad süüd.

O r i g i n a a l s e t e l e .

Üks ütleb: "Saadan metsa iga koolii!
Ma elus meistritest ei hooli
ja kaugel olen sellest ka,
et surnuilt miskit õppida."
Ses jutus sellist sisu näen:
"Ma olen tola omal käel."

A m o r m a a s t i k u m a a l i j a n a .

Koidutunnil ühelt kaljuservalt
üksisilmi vaatasin ma uttu;
nagu halli lõuendiga kattis
avarused see ja sügavikud.

Järsku väike poiss mu kõryal seisib,
ütles: "Kuidas võid sa, söber, jouda
tühja lõuendit küll silmitseda?
Kas siis tõesti maalimiselusti
oled minetanud igaveseks?"
Vaatasin ta otsa, mõeldes vargsi:
lapsuke end tahab tähtsaks teha!

"Kui sa mõtled laisalt nukraks jääda,"
ütles poiss, "siis sest on vähe tulu;
aga näe, ma maalin sulle pildi,
õpetan su keni pilte looma."

Asetanud nimetamissoorme
(roosivärviline see tal oli)
kõikjal laiuvale lõuendile,
jalamaid ta joonistama hakkas.

Üles kauni päikese ta maalib -
selle sära pimestas mu silmi;
kuldse pilvepalistuse tegi,
lasi kiirtel pilvi läbistada;

maalib kastest helkivate puude
kergeid, õrnu latvu, nende taha
vabalt visandas mäetippe taustaks;
kõige all ei puudunud ka vesi;
nõnda loomutruult ta maalib jõegi,
et see paistis kohisevat kaljul.

Oo, seal seisid kõrgel kaldal lilled
ning mis värvid aasal sillerdasid:
purpur, kuld, emailne roheline,
kord smaragdised, kord rubiinsed toonid!

Nõnda heledaks sai maalil taevas,
nõnda sõnerdavaks kauge mäestik,
et ma võlutult, taassündinuna,
maalijat ja pilti silmitsesin.
"Sellega," ta ütles, "andsin tõendi,
et see käsitus on mulle selge,
aga kõige raskem tuleb alles.

Sõrmeotsaga ta tööd nüüd jätkas:
täpse käega metsasalu äärde,
sinna just, kus päevapaiste kiirgas
kastest kõige kirkamini vastu,
joonistas ta imekauni neiu,
rühika ja kenas riietuses,
värsked palged pruuni juukse varjus.
Ning need palged olid sama värvi
nagu sõrm, mis andis neile kuju.

"Sina, poiss" ma hüüdsin: "Kes on meister,
kelle koolis õppinud sa oled
oma töid nii kiire, julge hooga
algama ja lõpulegi viima?"
Kui veel rääkisin, ennäe, seal tõusis
tyuleke ja lehvis latvadesse,
jõest ent äkki lained virvendasid,
kuna kauni neiu linik paisus,
ning - see hämmastas mind kõige enam -
neiu jalgu liigutama hakkas,
hakkas kondima just sinnapoole,
kus ma olin ning mu õpetaja.

Kuna kõik nüüd, kõik, mis nägin, liikus:
puud ja lilled, vetepind ja linik,
samuti need imekaunid jalad -
arvate, et minagi sel kaljul
jäin siis veel kui kalju liikumatuks!

Friedrich Schiller
(10. nov. 1759 - 9. mai 1805).

Röömule¹.

Rööm, Elysioni² heldus,
kaunis säde jumalaist,
siseneme, hinges helgus,
taevane, su väravaist.
Mida aeg meis lahku jaotab,
taas su hurmades on koos,
seal, kus õrnu tiibu laotad,
ärkab vendlus inimsuus.

¹ "Röömule" on Schilleril loodud 1785. a. suvel, mille ta veetis soprade ringis; kõik olid laulust vaimustatud ja Beethoven lõi selle põhjal oma IX sümfoonia; meie heiloojaist on laul J. Kunderi tõlkes inspireerinud A. Lätet looma ta tuntud viisi "Laul röömule".

² Elysiion - õndsate asupaik kreeka mütoloogias.

K o o r

Miljonid, me arm teid kandku!
Suudlus sulle, suur maailm!
Vennad, kaugeim tähesilm
armsast isast aimu andku!

Kes on õnne sütnud kõita,
et sai sõbraks sõbrale,
armastatud naise võita,
asugu me kõrvale.
Jah, kui ä h t k i hinge teate,
kes teid maa peal o m a k s peab!
Kui ei tea, siis jätkma peate
nuttes maha meie read.

K o o r

Saagu ilmas inimsõole
sihiks armastuse tee!
Tähtedeni tõuseb see
kauge tundmatuma poole.

Rõõmudega heldelt joodab
loodus kõiki olendeid,
iga hea ja õelgi loodab
leida rõõmu roosteid;
rõõm on suudlustes ja viinas,
sõpruses, mis surmas truu;
rõõmsalt roomab vagel liivas,
taevast kiidab inglisisuu.

K o o r

Miljonid, teid vaomas nähti!
On sul aimu loojast, ilm?
Tähtedele suuna silm!
Tema troonib teispool tähti.

Rõõm ja jõud, mis vormib aineid
igaveses looduses;
rõõm, vaid rõõm, see ajab laineid
ajamere voogudes.
Lilli loob ta seemnerakus,
taevalaale tähed seab,
tarkadele nähtamatus
ruumis sfääre ringi veab.

K o o r

Rõõmsana kui lennul aina
päikesed on taevateil,
vennad, rõõmsail südameil
rännake te võidukaina.

Rõõm on avastuste ajal
uuri ja ees naerusui,
voorusesse järsul rajal
aitab tõusta vaevatuil.
Kannavad ta lippe tuules
usu kõrged sinimäed;
seismas taevaliste juures
teda sealpool surma näed.

K o o r

Miljonid, teil koorem lasub -
julgest, ees on parem ilm!
Teispool tähti näeb kord silm,
vägev jumal vaevad tasub.

Jumalad ei taha tasu;
hea on neile sarnelda.
Kurb ja vaene leidku asu
rõõmu keskel röömsana.
Andkem vaenlasele andeks,
jätkem vimm ja kättemaks,
et tal pisaraid ei langeks,
meeleheit ei ängistaks.

K o o r

Võlakirjad hävinegu!
Lunastagem terve ilm!
Teispool tähti tema silm
möödab iga meie tegu.

Rõõm pokaalides meid süttab,
viinapuude verest siin
inimsõõja leebust rüütab,
sangerlikkust elupiin.
Vennad, ärge jääge lahku,
kruusis kihab kuldne ramm,
taevani las lendab vahtu,
heale vaimule see kann!

K o o r

Kelle auks näed tähel helki,
hümne kõlab ingli suus -
heale vaimule see kruus
ülal teispool tähetelki!

Vaprust ränka vaeva kandes,
abi süütu silmavees,
igavikku truudusvandes,
tode sõbra, võõra ees,
uhkust, kui te ees on troonid -
vennad, tulgu kas või turm -
teenetele väär sed kroonid,
petturite soole surmi!

K o o r

Seda töotust kindlalt kandkem -
selle kuldse viina ees
vandugem kui ainus mees,
taevakohtus vanne andkem.

H e k t o r i l a h k u m i n e¹ .

A n d r o m a c h e²

Kas nääd tõesti Hektor teele asub?...
Võitmatu Achilleus³ seal tasub
rängalt Patroklose⁴ surma eest.
Kellelt õpib poeg siis heitma oda,
hoidma au sees jumalate koda,
kui kord Orkus süleleb mu meest?

H e k t o r

Kallis naine, ole meelegindell!
Igatsen püüd olla sõjarindel,
Pergamose⁵ kilbiks on mu rind.
Võitlen jumalate päha pinna
eest ja langen, päästnud kodulinna, -
ning sa sealpool Styxi⁶ kohtad mind.

---

¹ Hektor - Trooja kuninga Priamose poeg.

² Andromache - Hektori abikaasa, naise ülluse kehas-
tus.

³ Achilleus - Homerose eepose "Ilias" keskseid kange-
lasi, kuningas Peleuse ja nereiid Thetise poeg, keda või-
di surmavalt haavata ainult kannast. Sellest konekäänd
"ahhilleuse kand" inimliku nõrkuse tähenduses.

⁴ Patroklos - Achilleuse sõber, langes lahingus Hek-
tori käe läbi. Kätemaksuks surmas Achilleus tapluses Hek-
tori ja viis ta surnukeha trofeena ahhailaste sõjaleeri.
Liigutatud vana Priamose leinast, kes üksinda vaenlase
leeri tuli poja surnukeha tagasi paluma, andis Achilleus
Hektori laiba väärrikaiks peiedeks tagasi.

⁵ Pergamos (Pergamon) - kindlus Troojas.

⁶ Styx - manala piirijõgi.

A n d r o m a c h e

Eal ei kuule ma su relvatära,
kojaseinal tuhmub raudrütü sära,
lõpp on Priamose suurel sool.
Rändad seal, kus õõ yaid varje valab,
läbi kõrbete Kokytos¹ halab,
sinu armgi surem Lethe² vool.

H e k t o r

Oma mõtted, oma elulõkke
heidan tumma unustusejõkke,
aga mulle jääb mu arm.
Kuula! Metslane ju nõuab sõõta,
jätta nukrus, vööle mõök mul vööta!
Eal ei sure Lethes minu arm.

L a u l u v ö i m .

Kosk purskab kaljust maruhooga
ja langeb kõuemärinal,
määrusud kukuvad koos vooga
ta tammed murduvad ta all;
teekäija kokkununa tajub,
hing tulvil õudset vaimustust,
kuis alla sügavikku vajub
voo mäha nägemata kust:
nii algab lätest luule teegi
ja allikat ei tunne keegi.

Kui needki kohutavad vaimud,
kei kedrata on elulõim,
on juba luuletaja kaimud,
siis võidab kõike kõll ta võim.
Ta nagu Hermes³ võlusaual
vaos hoiab inimsüdameid;
kõll heidutab ta põrguhaua,
kõll lausa taeva tõstab neid;
kord on tal kaasas kerge nali,
kord tõde, hirmutav ja vali.

¹ Kokytos - üks manala jõgedest.

² Lethe - manala jõgi, millest juues surnud maise elu unustavad.

³ Hermes - vana-kreeka jumal, vastav rooma Mercuriusele, linnade looja ja kõneoskuse soosija, meresõitjate ja kaupmeeste kaitaja, jumalate saadik ja inimeste saatja teel manlasse; kannab peas iseloomulikku kiivrit, jalas tiibadega sandaale ja käes heeroldikeppi.

Kui äkki lõbusasse ringi
lõõb sisse saatust, kannul õud,
ja tõrkuda ei suuda mingi
maapealne surelike jõud,
siis kustub pealiskaudne sära
ja maine suurus alla vaob,
jääb vaikseks tühi pidukära
ja iga näo eest kate kaob,
sest tõde oma võitjapale
on avanud ja hajub vale.

Niisama kõik, mis vaimu määrib,
lõõb taganema laulu hääid,
ja pühitsetud kõrgust väärrib
priiks lastud inimese püüd;
ta üle taevast kaitse laotab
ja kõigest maisest päästab ta,
kõik muu nüüd oma mõju kaotab,
kõik seosed peavad taanduma;
ei ole ühtki muret vaja,
kui kõlab laulu võlukaja.

Kui lapsed, kes on olnud kaugel,
kus oli aeg nii pikk ja karm,
kes kahetsusepisar laugel,
nüüd tunneb, mis on ema arm,
toob laul taas noorusmaale tolle,
kes võorsil võõrdunud on sest,
kel lapsepolve kodukolle
on ununenud südamest;
ei külmad reeglid enam sega,
kui süda liitub loodusega.

M a a i l m a j a o t a m i n e .

"Maailm on teie!" inimeste poole
Zeus hüüdis alla taevakõrgustest.
"Ta kingin igaveseks teie soole,
kõik saagu oma osa sest."

Nüüd noor ja vana kärmelt teile tõttab,
kel vaid on käed, see kasutab ka neid.
Saab kündja osaks põllult saaki võtta
ja rüütel kõnnib jahiteid.

Nüüd kaupmees kogub rikkust oma salve,
abt valib enesele viinamäe,
seab kuningas maanteed peale valve
ja kümnisele paneb käe.

Kui kõik siis ammu ära antud oli,
poetki saabus kuskilt - kust, kes teab:
ah, kõige üle kellelgi on volli,
ta koigest ilma jääma peab.

"Mind vaest! Kas on mu truudus selles süüdi,
et mina vaid sul olen ununud?"
Nii kaebusi ja Zeusi poole hüüdis
ja heitis tema ette end.

"Kus olid siis sa jagamise ajal?"
Zeus küsis talt. "Kes käskis viibida
sul unistuste riigis?" Vastas luuletaja:
"Su enda juures olin ma.

Mu silmad joobusid su palge särast,
mu kõrvad taevasist harmooniaist;
oo, anna andeks, et ma sellepärast
ei suutnud enam näha maist!"

"Mis teha," ütleb Zeus, "kui andsin juba
ma käest kõik lõikused ja jahimaad.
Ent kui vaid tahad, alati siis luba
sa tulla taevasse mu juurde saad."

K e l l a l a u l .

Mõõritud ju mulla alla
kella kest on kindlaste.
Täna teeme valmis kella!
Sellid, tööle tõtake!
Higi palavalt
olgu voolamas,
peab tõusma tulu vaevast;
onnistus, see tuleb taevast.

Suur, tähtis töö meil ära teha,
sest tähtsaid sõnu rääkigem:
siis töö on enam edu näha,
kui kõne kõige kohasem.
Sest pangem ärksalt praegu tähel',
mis nõder vägi ette toob;
ei au see ial anna mehel',
kui mõtlemata töid ta loob.
See on, miks mõistus talle jäetud,
miks mehel' auks ja ehteks saab,
et enne pääs kõik ette vaetud,
mis käsi pärast valmistab.

Võtke kuivad kuusehalud,
süüdate need hoolega,
et meil kuuma leegi valud
ajaks vase sulama.

Kuumab tuleloit,
sulab tinatoit.
Teeme valmis kellaroa,
et ta voolaks õiges joas.

Mis mullapõues, kaevanduses,
kõne võimus tule abil loob,
see kõrges torniehituses
meist valjul häälel teadust toob.
Säält pärast meid ta kostab kaua
veel mitme põlve rahvale:
ta hüüab leina üle haa
ja kutsub kokku palvele.
Mis ial inimeste elus
siin muutev saatus valmistab,
saab tutvaks kõrges kellatalus:
kell kõigil' seda kuulutab.

Sulamas ma näen ju vaske,
roog ju kihab kangeste;
tuhasoola sekka laske,
see on abiks jooksule.
Vahust puhas voog,
kõpse kellaroor,
hakkab, puhtast vasest tema,
puhtalt, täielult helisema.

Sest tornist rõõmuhelinaga
kell väetimat ju teretab,
kui elu algul jumalaga
laps armuseadust ihaldab.
Veel ajahõlma siis tal jäävad
nii rõõmsad kui ka mustad päevad:
veel ema mure hellalt valvab,
kuldhommikult kõik häda halvab.
Noollennul aeg tast mööda läheb.
Poiss plikast uhkelt lahku võtab,
ta ruttab julgelt elusse,
kepp käes, läbi ilma tõttab
ja tuleb võõralt tagasi.
Ning kenalt, noores tugevuses,
kui inglikuju taevane
nii sütitavalt tasaduses
ta ees sääl seisab neitsike.
Siis süda imeigatsusel
läeb noorel mehel põlema,
ta uidab ümber igavusel,
ei siiski seltsi salli ta.
Ta argseult neiu järel tõttab,
täis onne, kui too teretab;
mis lille nurmelt leiab, võtab,
et armsamale enteks saab.
Oh kallis lootus, hella ootus,
oh kuldne aeg, noor armastus!
Siis taevast lahtiselt näeb lootus,

näeb õnne rinna sügavus.
Oh jääks see õnn nii haljendama,
noor armutuli lõkendama!

Torud pruuniks lõõvad ennast!
Pistan kepi sisse ma
ning on läik jäänd pääle kenast',
aeg siis käes on valada.
Sellid, hoolsaste
rooga katsuge,
habras sitkega kas läheks
kokku meile õnnetäheks.

Kus valjus, hellus koos end leidsid,
kus kangus, pehmus kokku heitsid,
säält loota hääle kenadust.
Sest katsugu, kes enda kõidab,
ons süda õige osand leida:
kaob tuhin, jääb vaid kahetsus.
Armsalt haljas mõrsjaehe
ehib röömsa pruudi pääd,
kuna kõrgeist tornist tähe
annab kell, et pulma läed.
Oh, see peoga elukevad
löpeb ära varjuna:
kihlapõlvel' otsa teevad
pärjad lehed korraga.
Las ihaldus läeb,
arm ehtigu ikka!
Kui närtsi õis näeb,
loob vilja ta rikka.
Nii minema mees
peab hirmuta ilma,
peab sooja ja külma,
peab külvama, nõudma
ning püüdma ja jõudma
ning vaatama ette,
et õnne saaks kätte.
Siis soolamas kokku tall' õnnistus udest;
täis saavad tal aidad kõik varandustest
ning kasvab hoone ja ruumid seal sees,
ja majas ikka tal talitab naine,
aus laste ema,
näeb vara, hilja
tööst, tulust vilja.
Ta õpetab tütreid
ning talitseb poegi;
ei iial käsi
tööd tehes tal väsi.
Ja suuremaks veel
teeb kasu tark meel.
Ja varaga lõnnavad kirstud ta täidab
ja värtnale peenemad heided ta kõidab
ning puhtasse kapisse mahutab tööd,

Taeva hakkab keerlema
tuleleek ja edenema,
tuulekiirul kasvab tema.
Õhk keeb nii kui kuumas ahjus,
tala paugub tulekahjus,
sammask kukub, aken lõhkeb,
tütart nutab, ema õhkab,
loomad kartes
ahervartes.
Jookseb kõik ja päästab, tõttab,
pimeduse õõlt leek võtab.
Piki rida käest kätte
hoone ette
lendab ämber; kõrges kaares
paiskab joa kätepaarest.
Tuulte ulg kuid teisest äärest
tuleb leeki otsima.
Kui va vilja korraga
kukub kääni kärmas säde,
aida kuiva katusele,
ning kui tahaks tulepõrgus
enda järel ilmamaa
põgenedes kiskuda,
kasvab taeva poole kõrgeks
lõpmata.
Lootmata
tunneb mees siin taevaväge,
vaikselt näeb, kuis tuli äge.
sõõb, mis tõusnud läbi hoole.

Tühi nääd
tuhalasu,
muru, tuulte armsam asu.
Kole hirm on aknaauke
ükski katmas,
taeva pilved sisse vaatmas
kõrgelt teelt.

Pilgu veel
oma tare
ahervare
pääle saadab mees siis sääl -
siis võtab kepi rõõmsalt kätte.
Mis tule viha võtnud ka,
tal siiski trööst veel mõlgub mõttes,
ta hääbub armsad enda ette:
näe, terved kõik ja kahjuta!

Juba mulda roa tõime,
juba kest on ääreni.
Kas ka välja tuua võime,
et töö tasuks täiesti?
Kui läks hukka roog?
Kesta lõhkus voog?

Oh, ehk juba, hoides lootust,
õnnetus meil rikkund ootust!

Maa püha musta katte alla
tõõs usume, mis meie ees,
kuis usub seemne külvi sees
ja loodab, et mis väeti, sala
pea tärkab au ning ilu sees.
Veel kallim seeme kurtes kaetud
maa sees meil musta mullaga,
kuid loodame, et see, mis maetud,
kord auga kirstust tõuseb ka.

Kõrgest tornist
heledalt
kostab kõla
haledalt.
Tõsiselt kell saadab leinapääl
rändajat ta viimsel käigul teele.

Oh, see abikaasa kallis,
oh, see on truu, armas ema,
keda surma mustad tiivad
abikaasalt ära viivad!
Väeti lastepere seast,
keda toitnud noorest east,
keda oma silma ees
nägi õitsvat õnne sees.
Oh, nüüd maja hella side
ühendusest lõhutud,
sest kes oli pere pide,
ilmast ära lahkunud,
sest et puudub laste ema,
tema murel valvav silm!
Hakkab vaaseid valitsema
võõras, kellel süda külm.

Kuni jahtub kell maapõues,
jätke seisma raske töö;
nagu laulab lüü õues,
süda, murest lahti löö!
Süttib tähepalg,
õhtupalve alg,
sell on kohe vaevast lahti,
meistril pole iial mahti.

Rändaja seab rõõmsalt sammu
kaugel võõrsil metsarajal,
koju igatsedes ammu.
Juba teele langeb vari.
Määgides läeb lambakari,
samas kajab
ammumine: need on veised
laiapäised,

siledad ja sõõnud teised,
lauta kipub kirjak rammus.

Veeremas
ulualla
viljakoorem,
vihu päälla
mitutkarva
lõikuspärg.
Tantsul talgulised noored
keerlemas.
Tee ja turg
nõud vaikseks jäävad,
õmber tule lahke, valge
pere liikmed kogunevad,
kinni linnavärav langeb.
Ilm on pime,
pilkasene,
aga õige mees ei pelga
õõselgi,
õelal und ei ole sellal, -
seaduse silm valvab alati.

Püha õigus, õnnetooja,
taevatäht, rahulooja,
kes meil vordseid õhte liidab,
linnu rajab, meistreid kiidab,
kutsub laane sügavusest
metslase ta sõgedusest;
meilegi on tulnud tema
kombeid, meeli edendama,
koob me elukangast lõimel,
mis meid kodumaaga köidab.

Tuhat kätt on usinasti
üksksteist aidates koos tööil,
hoogsas tegevuses hästi
iga tubli tuntuks saab.

Vabaduse pühal kaitsel
meistrit-sejli töötavad,
töö neid rõmustab, kuid laiska
põlastavad mõlemad.
Töö on ehteks tegijale,
vaevapalgaks õnnistus;
au on ehteks kuningale,
meile käte usinus.

Kallis rahu,
kaunis üksmeel,
jääge, jääge
meie linna elama!
Ärgu ial päeva tulgu,
mil siin soja vaenuhulgad

vaikset maad meil purustavad,
mil me taevas,
mida õhtul värvib eha
kenasti,
kole leegikuma näha
tulest külas, linnaski.

Võtke kesta katki teha,
tema aeg täis saanud ju,
et võiks kõigi silmad näha,
kuidas kuju sündinud.
Tõstke vasarat,
lõõge varjajat!
Peab kell tõusma mullapinnast,
kest siis ohverdagu ennast.

Küll meister katki targa käega
võib kesta teha õigel a'al,
kuid häda, sealt kui oma väega
vask hõõgub jookseb vulinal!
Täis viha, pikse määrinaga
ta lõhub kesta pimedana,
ja hukatus on tema taga,
kui pääsnud lahti põrgu seest.
Kus toored võimud valitsemas,
hääd pole ial edenemas;
kus ise nõuab vabadust
üks rahvas, pole õnnistust.

Oh häda, kui on mõnes linnas
hulk tulestõddist kogunend,
mil rahvas ikkest vihavimmas
ju omal volil päästab end!
Siis kella kõitest kisutakse,
et uludes ta heliseb;
kust muidu rahu teatatakse,
nõud vägivald säält kõmiseb.

Ja õigust nõutakse ning priiust,
seks mõoga haarab tegija,
teel palju sõõrast rahvast liigub
ja tapjad õmber hulguvad.
Siis naised metsalisetõugu,
kes võllanalja heidavad,
nad vaenlasel veel viimse jõuga
ta rinna lõhki rebivad.
Ei miski püha enam ole,
trots tõstab tasadusel pead;
hea aset annab oelusele
ja pahed võimust võtavad.
Küll karta tarvis kiskja viha,
küll lõvi kole ärgates,
kuid kõigist hirmsaist hirmsam liha
on inimene hulluses.

Oh häda neile, taevatungla
kes pimedale annavad!
Ei valgusta see talle kunglat,
teeb tuhaks terved linnad, maad.

Rõõmu looja mulle annud!
Nagu täht, nii kuldne, kuum,
koorib ennast kenaks saanud
kellakuju vaskne tuum.
Tipust tallani
särab kenasti.
Kirigi on korda läinud,
valaja auks valgust näinud.

Nüüd koos, kõik koos,
mu sellid, ringiks ühineme
ning kella ristseid pühitsemel
C o n c o r d i a¹ ta nimi, nõnda olgu,
üksmees mehed rõõmsalt kokku tulgu
ja kogunegu vennalikuks hulgaks.

See jäägu kella pühaks tööks,
seks polnud meistril kahju õõst;
peab kõrgemal maa madalusest
kui pikse kaasa helisema
ta sinitaeva laotuses
ja tähtedeni ulatuma,
peab hääleks olema ta kõrgest
kui taevas hiilgav tähekoor,
kes käies kiidab loojat järjest
ja aasta aasta järel toob.
Mis püha on ja igavene,
vaid sellest tema rääkigu;
kui läinud jälle tunnikene,
peab teada andma tema suu.
Keelt laenaku ta saatusele,
tuim ise, kaasa tundmata,
ta elumängu vaatustele
kui saade jäägu kõlama.
Ja nagu kaob ta hääl meil kõrvust,
mis valjusti talt helisub,
nii õpetagu, et kõik põrmuks
ja tolmuks maa peal variseb.

Tõstke kõie abil üles
kell nüüd oma haua seest,
et ta kõrgel õhu süles
kõikuda võiks igavest!
Tõstke võimuga!
Juba kõigub tal
linna rõõmu tähistagu,
esmalt r a h u helistagu!

¹ Concordia (lad.k.) - ühendus, üksmeel.

Polykratese¹ sõrmus.

Tal oma lossi tornis seistes
ja pilku Samosele heites
täis rahulolu oli rind:
"Sa näed siin minu meelevalda,"
nii vaaraoga ta juttu algas,
"eks ole, onn ju hoiab mind?"

"Sa elad jumalate armus.
Neid valitseb su skeptri karmus,
kes olid võrdsed sinuga.
Üks elab neist, et kätte maksa.
Ei õnnelikuks kiita jaksa
sind enne, kui on lõõdud ta."

Need sõnad olid vaevalt lõpul,
kui käskjalg tuli kiirel, totul
ja teate tõi Mileetosest:
"Näüd, isand, heida ohvrid tulle
ja punutagu pähe sulle
pärg värskeloorberlehtedest.

Su vaenlast tabas viskeoda,
mind saatis kuulutama seda
Polydoros, su pealik hea."
Ja saadik käe siis tõstab, kus tal
on hirmsal vaagnal verimustal
üks mõlemale tuntud pea.

Ja vaarao taganeb täis õudu:
"Kas on su õnnel siiski jõudu?"
Ning jätkab mures pilguga:
"Pea meeles, laine heitlik tuju
võib kergelt võtta tormi kuju.
Su õnnelaev võib hukkuda."

Saab vaevu vaibuda ta sõna,
kui rõkkav juubelduse kõma
ühtäkki kajab rannakailt.
Seal metsana on tõstmas maste
suur laevastik, mis kalleid laste
on koju kandmas kaugeilt mailt.

---

¹ Polykrates - Samose türann VI saj. teisel poolel, võimas valitseja, kellele kuulus suur laevastik. Legendi järgi olevat ta visanud merre hinnalise sõrmuse, mis aga hiljem leiti kinnipüütud kala maost. Toetas sõjaretke Egiptuse vastu, tapeti satraap Oroitese poolt.

² Mileetos - vana-kreeka linn Väike-Aasia läänerannikul.

Ent teise päeva kojdu valgel
noor kalur tuleb rõõmsal palgel
ja ütleb nõnda võrstile:
"Mul oli kala võrku läinud,
teist sõõrast pole silm veel näinud.
Mult, isand, võta kingiks see."

Seal kokk, kes kala lõhki lõikas,
ju tuli jooksupärga ja hõikas
niimoodi üllahmunult:
"Näe, sõõruse, mis isand kandis,
see kala tagasi taas andis.
Oo, õnne eal ei võeta sult!"

Siis ütleb kokk külastaja:
"Ma jätan maha selle maja,
ei taha sinu sõõrustki.
Sind tabab jumalate kohus,
kui jääm, on mulgi elu ohus."
See öeldud, lahku kiiresti.

S u k e l d u j a

"Kes julgeb veeneelu siit laskuda,
kas rüütel või lihtsugu mees?
Ma viskan sinna kuldkarika,
pea kaob see keerise põhjatus vees.
Kes läheb ja toob selle tagasi siia,
autasuna karika koju võib viia."

Nii kuningas lausus rüütkalju peal,
mis laskus merre kui lood,
ja viskas kuldse karika seal
Charybdise¹ kurku, kus ulgusid vood:
"Ma küsin, kel teie seast süda ei kokku,
kes julgeb end heita keerise ohtu?"

Kõik rüütliid ja teenrid vaikivad
ning vaatavad mässulist merd,
ei ihka kuldset karikat nad,
liig vähe on vägiteoks külma verd.
Siis kuningas kolmandat korda hüüab:
"Kus on see, kes julgest julgemat püüab?"

¹ Charybdis - siin lihtsalt veekeerise tähenduses; allakiskuv veeneel Homerose "Odüsseias", mis aga müüdis koos teise Odysseust varitseva ohu - koletise Skyllaga vastasuval kaljul sümboliseerib eluraskusi, mille vahel inimene meresõitja kombel loovides peab oskama leida nn. kuldse kesktee.

Nõnd veelgi tumm on röödliste ring,
kui lihtmeeste seas tuleb paaš,
kel tasane meel, kuid mehine hing.
Ta vallandab vöö, kohe mantel on maas.
Täis imetlust vaatavad naised ja mehed
noort, toredat poissi kui vapruae ehet.

Kui kaldale jõudes ta seisatab veel,
pilk peatumas keerises all,
siis paiskab mõirgav Charybdiise neel
veed äles kõik tagasi mõhinal.
Ja otsekui kõmaka kauge kõue,
veed vahuga tormavad pimedas pöue.

Ja määratseb, kohiseb, kihiseb, keeb,
meres mässaks kui leekide hoog,
mis auruse kihina taevani viib.
Voo järrele lõputult kihutab voog,
ei tähjaks saa lained, ei lange neil hari,
uut merd nagu sünnitaks määratsev meri.

Siis rauged torm, nii metsik ja pikk,
vee valgesse vahusse
vao löikab haigutav kuristik,
mis sustab otsekui põrgutee.
On näha, kuis lehtreis pöörleb ja keerleb,
kui sinna murduvaid laineid veeteb.

Paaš hüppab enne murdlainetust,
suus jumala nimi on tal.
Ülal kuulda on karjeid sel ajal just,
mil nooruki neelab keeris seal all.
See kokku lööb julge ujuja äle,
ei eal oma saladust näitama tule.

Jääb vaikseks äleval ränka paaš,
all sügaval voogavad veed.
Suust suhu käib sosistav palvehääli:
"Oh vapper hing, head tagasiteed!"
Ja tupidalt, kumedalt kuulduv ulung,
nii mõnigi viiv ränk ootuses kulund.

Kui heidaksid alla krooni siit sa
ja ütled: kes välja ta toob,
saab kuninga järje koos krooniga.
See autasu pole mu tegude hoob.
Ünn elavat hinge ihata keelab,
mis ulgub sügavik alla neelab.

Ju mõnegi laeva see keerise suu
on kiakunud endasse,
vaid murdunud kiil, mast purjetu,
need tungisid tagasi pealevee. -
Ja selgelt otsekui tormide maha
alt ligineb kohin ja läheneb õha.

Ja määratseb, kohiseb, kihiseb, keeb,
meres mässaks kui leevide hoog,
mis auruse kihina taevani viib.
Yoo järele lõputult kihutab voog.
Ja otsekui kõmiseks kauge kõue,
nad määrtsudes hääbuvad pimedada põue.

Ennäh! - must, süngena voogav põu
all avaneb, näitab kätt,
luikvalgelt läikivat kaela, mees jõu
seal kokku kõik võtab ja souab keak vett.
See teea on, viibates rõõmsalt ei väsi
tal karikat hoidev vasak käsi.

Rind sügavalt hingab, pikk on sõõm,
pilg valgust tervitab tal.
Suust suhu käib hõõd ja kõigil on rõõm:
"Ta elab ja keerise võidab seal all.
End hauast ta, mustavast vetesuust, päästis
ja vapralt hinge elule säästis!"

Siis tuleb ta, õmber juubeldab mäss.
Pääs põlvili langeb ja nii
saab karika tagasi kuningas.
See tšitrele viipab, kes pilgani
kuldkarika täidab, kui veini kallab.
Pääs kuningat kõnetab, nonda ta algab:

"Aa sulle, kuningas! Õnne on sel,
kes hingab valguses vaid!
All sügavas see on õudustel.
Ei tohi me kiusata Jumalaid,
ei ilial, ei ilialgi tahta näha,
mis peitnud nad õõ ja õuduse taha.

Ma sõõstsin alla kiirelt kui väik,
Shtäkki kaljune kaev
alt õles löi voo, mis metsik ja jäik.
Wind haaras keeriate määratsev raev,
kui yurkkann keerlesin siia ja sinna,
ma võimetu olis, hulluks vois minna.

Siis hirmsas hädas kui imede väel
mind aitas jumala arm.
Ma nägin üht rahnu ja kindlat käel
sealt haarasin kinni, nüüd taganes surm.
Pea märkasid veel, et korallipuul tipus
kuldkarikas põhjatu vee kohal rippus.

Sest allpool ikka veel laiutas end
suur purpurne pimedushaud.
Mu kõrvad magasid igavest und,
silma nägi, sest neid ei katnud laud,
kuis ujusid draakonid ning salamandrid,
neid täis olid jubedad põrgutandrid.

Seal kobaras kihased mustad kui tahm
koos ilged vee-elukad,
kõll õhkased raid, kõll kelad kui rahn,
mil võikalt moondunud vasara laad.
Hai, kohutav merehäään, oh õudu,
mu poole sirutas kihvaseid lõugu.

Seal rippusin ühegi abita ma,
see teadmine kobutas mind.
Jah, lõustade õudusse üksinda
on jäänud üksainus tunde rind
all põhjas, kus inimeshäält ei ole
ja tohutu tühjus on kurb ja kole.

Need mõtted peas veel keerlesid mul,
kui ahned kihvade väed
mind tabada tahtsid, ma hirmust kui hull
korallipuust lahti lasksin käed.
Siis märatsev keeris enese sõles
mu õnneks mind paiskas vee peale üles."

Täis imestust kuningas kuulas meest
ja ütles: "Karika sa
pead saama ja sinu su julguse eest
see sõrmus on kalli briljandiga,
kui põhjani alla suudad sa minna
ja teatad, mis varjule pandud sinna."

Pealt kuulab tütar, südames äng,
siis anub ta meelitatav suu:
"Oh isa, sa jätta see meeletu mäng!
Ta rohkem suutis kui keegi muu.
Kui himu teil siiski katse viib läbi,
siis tehku rüütel teenriks häbi."

Kuid kuningas võttis kuldkarika
ja heitis merre taas:
"Tood uuesti karika tagasi sa,
saab kuninga õllamaks rüütliks paaž.
Veel tšna sult naisena embust see iħkab,
kes praegu sinu eest paluda tihkab."

Viib töotus peast meeled, meest joovastab,
pilk julgelt lööb särama,
ta neidu näeb, kuidas see punastab,
näeb tuikumas teda siis kaamena.
Nii kõrget hinda paaž jätta ei malda,
kas elu või surm, ta hüppab alla.

Murdlaineid on kuulda, taas tulevad nad,
neist jutustab kõuene hääl;
kõik pilgud on all ja ootavad.
Vood tulevad, tulevad tulvates sääl,
nad tõusevad üles, siis langevad alla, -
ei meest lase ükski neist tagasi tulla.

K i n n a s .

Lõukoerte õue juures
hoovkonna loožis suures
on kuningas Franz.
Aukandjad ta saatjate seas on,
ja rõdudel kirevas reas on
daamide õrn elegants.

Ja kui kuningas viipab sealt alla,
puuri väravad lähevad valla
ja väärrikalt, nagu neil viis,
astub lövi sealt siis
ja vaatab, ja kõik on vakka,
haigutab, raputab lakka,
turjal pingu kord tõmbab naha,
kuid haigutab taas
ja heidab laisalt maha
ja lebab maas.

Ja kuningas viipab taas.
Kohe avaneb teine puur
ja välja kargab sealt hiigel-
hüppega suur
ja vihane tiiger.
Nii kui see loukoera näeb,
ta mõirates jääb
seisma, ja saba
tal õhku rabab,

ta läigatab keelt -
aga muudab meelt,
hiilib lõukoera selja taha
ja heidab seal urinal maha
ja lebab maas.

Ja kuningas viipab taas.
Kohe paotub jälle trellivärava kaar
ja välja tormab leopardde paar.
Verejanuselt ründavad otseteed
seal tiigrit need.
Käpahoõbiga tiiger nad eemale viskab
ning lõukoer ajab end sedamaid
mõirates üles - ja kõik jääb vait.
Puuriesine ruum
tapahimust on kuum,
ja pikali laskuvad kiskjad.

Seal ülalt, kus kaardub rõdukarniis,
õrn kinnas libiseb alla siis
ja liivale jääb - seda näeb igamees -
just kiskjate ees.

Ja pilges on sõnade toon ja tuum,
kui lausub preili Kunigund:
"Noh, rüütel, Delorges, kui te arm on nii kuum,
nagu vannute mulle te iga tund,
eks tõstke mu kinnas siis üles sealt!"

Mees alla tõttabki kannapealt
ja miskiks ohtu ei hinda,
vaid otse koleda sööri seest,
just kiskjate eest,
julge käega ta tõstab kinda.

Ja kogu härraste imetlev sumn
silmapilguks on hirmust tumm.
Siis ta kinda toob üles, ja terve hoov
teda kiidab täis kiha ja kaha,
ning tõeks on minemas rüütli soov,
sest nüüd, kus on täidetud armuproov,
tõrkuda kuum Kunigund ei taha.
Kuid kinnas lendab ta näkku seal:
"Te tänu, daam, ma ei ihka eali!"
Ja samas rüütel ta jätab maha.

Ibykose kured.

Tõid traavlite ja lauluvõime
peomängud kokku kreeka hõime
Korintosesse võistleme
ja vaga Ibykose¹ ka.
Hing tulvil laule - kingiks andis
Apollon taevast talle need -,
ta pihus matkasaava kandis
ja Reegionist² algas teed.

Ju avab oma kaljupale
Akrokorintos rändajale;
Poseidonile kuuluv hiis
ta harrast sammu kuuleb siis.
Kõik vaikib; halle kurekarju
vaid matkakaaslasteks on tal -
siit lendamas on talve varju
need sooja lõunataeva all.

"Teid tervitan ma, sõbrapere,
kes saatsite mind üle mere;
heaks märgiks mulle on te lend,
sest võrdlen teiega ma end.
Eks koos me võorsile ju tõtta
ja looda, et seal leidub neid,
kel lahket meelt on vastu võtta
ja vaenu eestki kaitsta meid."

Ja rõõmsalt oma teed ta jätkab
ja juba keset metsa matkab;
seal äkki seismas kitsal teel
kaks mõrtsukat on tema eel.
Ta võtab kokku oma rammu,
kuid käsi nõrkeb sedamaid,
sest lüüra keelt - ei eales ammu -
ta peos on seni hoidnud vaid.

Ei aita teda surmavaevas
ei inimesed ega taevas;
kui kaugelt ka kostab hõik,
jäab vaikseks ümberringi kõik.
"Ei jõua võorsilt kodumaille
mu surmasõnum ilma peal
ja keegi kurjategijaille
mu eest ei maksa kätte eal!"

---

¹ Ibykos - kreeka lüürik VI saj. e.m.a.

² Reegion - Reggio di Calabria, vana-aja Regium,
linn Lõuna-Itaalias Messina väina ääres.

Ränk hoop ta maha niidab jalust;
nii must ta silme ees on valust,
et kurgi ta vaid kuuleb nööd,
ja kohutav on nende hüüd.
"Kui ma ka hüljatuna suren,
siis tõstke teie vähemalt
mu surma üle kaebust, kured!"
Ja need on viimsed sõnad talt.

Pea leitakse ta paljas keha
ja kindlaks kallil palge teha,
mis moondund on haavadest,
ta sõber võib Korintosest.
"Niimoodi pärast pikka ootust
siis minu juurde jõudma pead,
et rõõvida mu helget lootust
kui võitjal pärjata sul pead!"

Ja samas läheb ärevile
kõik rahvas, kes Poseidonile
au andma kokku tuli siin;
lööb tervet Hellast valupiin,
Ja karmilt nõutakse prüttaane¹,
et mõrtsukat need karistaks,
sest lepitada surnu maane²
võib veri vaid ja kättemaks.

Ent kus on jälg, mis aitaks püüda
neid, kes end koormanud on süüga,
ses rahvasummas, mida koos
siin nagu merd on piduhoos?
Kas varitsesid rõõvlid teda
või salakadestaja meel?
Vaid Helios³ võiks öelda seda,
sest kõike näeb ta oma teel.

Võib-olla praegu ülbelts trotsib
siinsamas verd, mis teda otsib,
mees, kellel hirmus saak on käes,
ja kõnnib ringi piduväes.
Võib-olla templilävel seista
tal isegi on häbitust
või on üks tunglejatest neist ta,
kes läbimas on teatriust.

---

¹ prüttaan - Ateena viiekümnest liikmest koosneva komisjoni liige, mis juhatas rahvakoosolekuid.

² maanid - manalajumalused, surnute hinged.

³ Helios - vana-kreeka päikesejumal, keda on kujutatud kauni noorukina sõitmas kuldsel vankril.

Hulk nõnda kohtadele rüüb,
et toestik all vaid vaevalt püsib,
on istet võtnud rida-realt
kõik kreeka hõimud siit ja sealt.
Ja nagu lainetuse müha
nõud läbi ootajate käib;
poolringis read on tõusmas üha
ja kõrgeim taeva serval näib.

Kes loeks neid siin, kes annaks aru,
kust saabus iga suguharu?
Theseuse¹ linnast, Sparta mailt
ja rannult palju kaugemalt,
küll Aasiast, küll kõigilt saartelt
on saabunud see rahvavoor,
kes kuulab praegu astmekaartelt,
kuis õudset viisi algab koor.

Karmtõsisena iidset taval
teeb aeglaselt ta ringi laval
ja mõõdetum ning väärikum
on inimsammust tema samm.
Nii kõndimas ei nähta ühtki
maailmas sigitatud naist!
See kasv, niisama nagu rühtki,
näib ületavat kõike maist.

Must mantel lehvib ümber piha,
ja kätes, millel puudub liha,
sünk tõrvik lõõmab südameil;
verd põskedes ei ole neil;
ent seal, kus inimlikku laupa
võiks lahkelt silitada juus,
neil sisisesmas kimbukaupa
on ussid, mürgihambad suus.

Ja siis, kui nad on käinud ringi,
näib lausa lõhestavat hingi
hümn, mis end südamesse sõõb
ja õelad värisema löõb.
On tulvil uimastava valu
laul eumeniidikoori² suust,
see lüürasaadetki ei talu
ja läbi löikab lihast-luust:

---

¹ Theseus - vana-kreeka sangar, Ateena kuningapoeg,
kelle järgi kutsutakse mõnikord ka linna.

² eumeniidid - erinõuste healoomulised, õiglased
järglased, kes aga süüdlast siiski karistamata ei
jätta.

"Õnn hingele, kes süüst on vaba!
Ei seda meie viha taba,
kel saatjaks puhas lapsemeel
on aina olnud eluteel.
Ent häda, häda olgu neile,
kes süüdlased on veretõõs, -
need peavad saagiks jääma meile,
me õudne hõim neid jälgib õõs.

Ükskõik mis kohta pakku mingu -
me kannul lendame ja lingu
nii asetame ette taas,
et põgenik me ees on maas.
Ja ialgi me raev ei lakka,
meid kahetsus ei lepita,
me leiame ka Styxi takka,
et karistada, kätte ta."

Laul nõnda tantsijatel kaikus;
nõud rõhub kõiki surmavaikus,
nii nagu nähtud oleks just
siin tõesti mõnda jumalust.
Ja pidulikul, iidset taval
taas aeglaselt ja väärikalt
kaob, teinud oma ringi laval,
koor vaatajate silma alt.

Kas oli tõde see või pete?
Käib värin läbi südamele
ja alandab end igamees
nõud hirmsa kohtumõistja ees,
kes saladuse märki kannab
ja saatuslikke niite veab,
kes hingele end tunda annab,
kuid päikse eest end peidus peab.

Siis äkki juhtub aga seegi,
et ülareast nii hüüab keegi:
"Timotheos, tee mis sa teed,
on Ibykose kured need!"
Käib üle taeva sünge vari,
mis kohe teatrilegi vaob -
sealt lendab üle kurekari
ja nagu tume pilv siis kaob.

"Mis? Ibykose?" Kallist nime
suust suhu kiirelt kannab pime
ja vastupandamatu õud
ju paisub nagu tormi jõud:
"Mis? Selle Ibykose, keda
me leiame kui tapetut?
Mis seob küll kurgesid ja teda?
Mis tähendab see veider jutt?"

Nii kõigil kahtlus vaevab vaimu,
 ja äkki välgukiirul aimu
 nad saavad asjast: "Mängus, näed,
 siin eumeniididel on käed!
 Kes tappis vaga luuletaja,
 sai enda peale kaebajaks;
 see paar on kinni võtta vaja -
 on süüdi mõlemad need kaks!"

Küll öeldud sõnu mees veel muudaks,
 kui mingil kombel seda suudaks!
 Näost kahvatust ja kokkunust
 kõik loevad üle tühjust.
 Siinsamas kohtu ette veetud,
 sest tribunal saab teatrist nääd,
 kaks kättemaksuvõimust neetud
 ei salga enam oma süüd.

R a s k e m a t e v ö ö r n i m e d e
 h ä ä l d a m i n e .

Alexander - aleksaander
 Alighieri - aligjeeri
 Alloway - 'alouvei
 Ayr - äär
 Ayrshire - 'ääršair
 Bannockburn - 'banokbõõn
 Billet-doux - bili'duu
 Blake - bleik
 Bruce - bruuss
 Burns - bõõns
 Charley - tšaali
 Codille - kodiiil
 Dacre - däär
 Delorges - dõ'lorž
 Dick - dik
 Doon - duun
 Emily - 'emili
 Francesco - fran'tšesko
 Hampton - 'hāmton
 Hugh - hju
 Jack - džak
 Jean - ingl.k. džiin
 prants. k. ža(n)
 Joe - džou
 John - džon
 Kate - keit

Katie - keiti
L'hombre - loombr
La Fontaine - lafo(n)'ten
Maggie - 'mägi
Margot - mar'go
Mary - meeri
Miraut - mi'ro
Nannie - 'näni
Pam - pä'm
Pierre - pjeer
Pope - poup
Ronsard - ro(n)'saar
Susan - suusan
Tammie - 'tämi
Tam O'Shanter - tām ou'šānter
Thames - tems
Urizen - ju'raizn
Wallace - 'uoliss
William - 'uiljam
Willie - uili

S i s u k o r d .

S a a t e k s

A u s t r i a

A b r a h a m de Santa Clara

Õõmoosekandid 4

I n g l i s e

W i l l i a m S h a k e s p e a r e

Sonette - II, VII, I, LXXXIII, CII,

CXLIII (H.Rajamets). 5

J o h n M i l t o n

Kaotatud paradiis (katkend II raamatust)

(B.Kabur). 7

Epitaaf Shakespeare'ile (H.Rajamets) . . . 10

A l e x a n d e r P o p e

Lokirõõv (II ja III laul) (A. Oras). . . . 10

Katkend "Esseest kriitika üle" (A.Kaalap). 18

W i l l i a m B l a k e

Urizeni Põllutõõ (R.Sepp). 18

Me linn ja maa (R.Sepp). 19

Naerev laul (R.Sepp) 19

Kärbes (R.Sepp). 19

Tiiger (R.Sepp). 20

Korstnapühkija (R.Sepp). 20

Kullast kabel (R.Sepp) 21

Merlini ettekuulutus (R.Sepp). 21

R o b e r t B u r n s

John Odratera (R.Parve). 22

Epitaaf vagale Willie'le (R.Parve) 23

Meg veskilt (R.Parve). 24

Vana Rob Morris (R.Parve). 24

Mul on naine (R.Parve) 25

Mõte karmist saatusest (R.Parve) 25

Mind naine tihti taob (R.Parve). 26

Sotlased, nõud seiske kindlad! (M.Mäger) . 26

Kännipoiss (R. Parve)	27
Noor neiu vanal mehel (R. Parve)	27
Värsiread (R. Parve)	28
Tam O'Shanter (R. Parve)	28
I t a a l i a	
Dante Alighieri	
Uus elu (katkendeid) (J. Semper)	33
Francesco Petrarca	
Kevade tagasitulek (V. Ridala)	40
Sekstiin (L. Meri)	40
Ei nähtud eal... (A. Kaalep)	41
Su pääle tulgu... (A. Kaalep).	42
P r a n t s u s e	
Pierre Ronsard	
Nüüd, kus nii maad kui taevast... (A. Kaalep) 42	
Oo käskijanna, otsa rahulise... (A. Kaalep) 43	
Jean de La Fontaine	
Aednik ja tema härra (A. Kaalep)	43
S a k s a	
Paul Fleming	
Vastuolu iseendas (A. Kaalep).	44
Andreas Gryphius	
Freistadti linna hävingust	44
Friedrich Gottlieb Klopstock	
Õppetund (A. Kaalep)	46
Sõdurid (A. Kaalep).	47
Gottfried August Bürger	
Lenoora (J. Bergmann).	48
Johann Wolfgang Goethe	
Rooma elegiatest (XIV, XVII) (A. Kaalep). 53	
Kõneleb tütarlaps (A. Kaalep)	54
Mailaul (A. Sang).	54
Küüdimees Kronosele (A. Sang)	55
Kuule (A. Sang).	55

Sissepääs (A. Sang)	56
Prometheus (A. Sang)	57
Muhamendi laul (J. Semper)	58
Surmatants (M. Under)	60
Aardekaevur (M. Under)	61
Reisivarustus (M. Under)	62
Thule kuningas (M. Under)	62
Ketraja (M. Under)	63
Retsensent (M. Under)	63
Kure elukutse (A. Kaalep)	63
Muusa peegel (A. Kaalep)	64
Tervitus ja lahkumine (A. Sang)	64
Uus armastus, uus elu (A. Sang)	65
Üks ja kõik (J. Semper)	65
Pulmad (A. Kaalep)	66
Patukahetsus (A. Kaalep)	66
Originaalsetele (A. Kaalep)	67
Amor maastikumaalijana (A. Kaalep)	67
Friedrich Schiller	
Röömule (R. Sepp)	68
Hektori lahkumine (R. Sepp)	71
Laulu võim (A. Kaalep)	72
Maailma jaotamine (A. Kaalep)	73
Kellalaul (J. Bergmann)	74
Polykratese sõrmus (E. Roos)	83
Sukelduja (E. Roos)	85
Kinnas (J. Kross)	89
Ibykose kured (A. Kaalep)	91
Raskemate võõrnimede hääldamine (A. Hone)	95

Тартуский государственный университет
ЭССР, г. Тарту, ул. Ёликооли, 18

В.Алтtoa, Л.Кальвее
ЗАПАДНО-ЕВРОПЕЙСКАЯ ПОЭЗИЯ XIV-XV ВЕКОВ
На эстонском языке

Vastutav loimetaja O. Ojamaa
Korrektor E. Oja

=====

TRÜ rotaprint 1965. Trükipoognaid 6,25. Tingtrüki -
poognaid 5,68. Arvestuspoognaid 5,66. Trükiarv 500.
Paljundamisele antud 23. XI 1965. MB 10433.

Tell. nr. 461.

Hind 11 kop.

2. 50

Hind 11 kop.

A
27876

1651787

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00165178 7

